

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Vliv Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava na rozvoj regionu
Establishing a Effect of the VŠB - Technical University of Ostrava on regional development

Student:	Bc. Jaroslav Urminský
Vedoucí diplomové práce:	prof. Ing. Jiří Kern, CSc.

Ostrava 2014

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jaroslav Urminský**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T040 Regionální rozvoj
Téma: **Vliv Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava na rozvoj regionu**
Effect of the VŠB- Technical University of Ostrava on Regional Development

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Faktory ovlivňující rozvoj regionu
 3. Endogenní faktory působící na rozvoj regionu
 4. Kvantifikace vlivu VŠB-TUO na rozvoj regionu
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BUČEK, M., Š. REHÁK a J. TVRDOŇ. *Regionálna ekonómia a politika*. Bratislava: Iura Edition, 2010. 269 s. ISBN 978-80-8078-362-4.
KUTSCHERAUER, A. et al. *Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2010. 266 s. ISBN 978-80-248-2335-5.
WOKOUN, R., P. MATES, J. KADERÁBKOVÁ et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

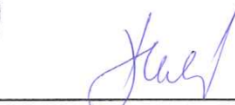
Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Jiří Kern, CSc.**

Datum zadání: 22.11.2013
Datum odevzdání: 25.04.2014

Ing. Jan Malinovský, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení o samostatném vypracování diplomové práce

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh vypracoval samostatně.

V Ostravě dne 25. 4. 2014

.....
Bc. Jaroslav Urminský

Za odbornou pomoc, informace, doporučení, trpělivost a věnovaný čas děkuji vedoucímu diplomové práce prof. Ing. Jiřímu Kernovi, CSc.

Dále děkuji paní Ing. Aleně Mročkové bývalé vedoucí oddělení doplňkové činnosti Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava za ochotu a poskytnuté informace.

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Faktory ovlivňující rozvoj regionu.....	7
2.1. Regionální rozvoj	7
2.1.1. Region	8
2.1.2. Rozvoj	9
2.2. Regionální ekonomika	9
2.3. Regionální politika	10
2.3.1. Konkurenceschopnost regionu	11
2.3.2. Disparity	12
2.3.3. Regionální politika EU	13
2.3.4. Regionální politika ČR.....	15
2.4. Institucionální ekonomie	17
2.4.1. Teorie regionálního rozvoje vycházející z institucionální ekonomie.....	17
2.4.2. Teorie učících se regionů	18
3. Endogenní faktory působící na rozvoj regionu	20
3.1. Role univerzit při rozvoji regionů	20
3.1.1. Invence a Inovace	24
3.2. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	25
3.2.1. Historie a současnost.....	25
3.3. Působení univerzity při rozvoji regionu	26
3.3.1. První pilíř – studenti a absolventi VŠB - TUO	26
3.3.2. Druhý pilíř – výzkum, experimentální vývoj a inovace VŠB - TUO	27
3.3.3. Třetí pilíř – výnosy z doplňkové činnosti VŠB – TUO.....	28
4. Kvantifikace vlivu VŠB – TUO na rozvoj regionu.....	29
4.1. První pilíř – studenti a absolventi VŠB – TUO	29
4.1.1. První část – nezaměstnaní absolventi VŠB – TUO	29

4.1.2.	Druhá část – studenti a absolventi VŠB – TUO	39
4.2.	Druhý pilíř – výzkum, experimentální vývoj a inovace VŠB - TUO	54
4.2.1.	První část – finanční podpora ze státního rozpočtu na VaVaI	54
4.2.2.	Druhá část – výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací	57
4.3.	Třetí pilíř – výnosy z doplňkové činnosti VŠB – TUO	68
4.4.	Návrhy a doporučení	77
5.	Závěr	81
	Seznam použité literatury	82
	Seznam zkratek	87

1. Úvod

Současný svět se potýká s nerovnoměrným rozvojem regionů. Nerovnoměrný rozvoj je patrný jak v lokálním měřítku, tak v měřítku globálním. Je třeba hledat způsoby k pozvednutí regionů, k posílení jejich konkurenceschopnosti a zajištění kvalitních životních podmínek obyvatel zde žijících.

Existují dva základní přístupy k rozvoji regionů. Jedná se o exogenní a endogenní přístup. V současnosti se do popředí zájmu dostává přístup endogenní. Endogenní přístup je charakteristický kladením důrazu na aktivizaci vnitřního potenciálu regionu, na rozdíl od přístupu exogenního, kde se klade důraz na vnější intervence. Určitý možný způsob jak napomoci k rozvoji regionů nabízí Institucionální ekonomie, vycházející z endogenního přístupu. Respektive teorie vzniklé na základě Institucionální ekonomie. Institucionální ekonomie vznikla na základě kritiky ekonomie „hlavního proudu“, kdy poukazuje například na omezenou racionalitu chování jednotlivých subjektů. Nabízí jistý alternativní způsob chápání (nejen) ekonomického světa. Mezi teorie vzniklé na základech institucionální ekonomie, lze zařadit mimo jiné teorii učících se regionů. V teorii učících se regionu je kladen důraz na tvorbu inovací, poznatky, znalosti, dovednosti a v podstatě na celý proces vzdělávání (učení se). Významnou úlohu zde zastávají univerzity, jako významný aktér při rozvoji regionu. Pro účely práce jsou zde univerzity chápány jako veškeré instituce poskytující vysokoškolské vzdělání.

Přítomnost univerzity v regionu může mít podstatný vliv na jeho celkový rozvoj. Pro účely práce autor vymezil region administrativně správními hranicemi Moravskoslezského kraje. V rámci Moravskoslezského kraje zaujímá významné postavení, v oblasti vzdělání, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, jako instituce zajišťující nejvyšší vzdělání v rámci vzdělávací soustavy České republiky. Dá se říci, že VŠB – TUO má v podstatě tři hlavní úlohy. Lze hovořit o dvou tradičních úlohách vzniklých na základě historického vývoje, a to je poskytování vzdělání a aktivity v oblasti výzkumu a vývoje. Třetí, relativně novou úlohou, je navazování spolupráce s praxí. Například prostřednictvím smluvního výzkumu.

Na základě uvedených úvah má VŠB - TUO potenciál výrazně zasahovat a přispívat k rozvoji regionu(ů). Může významně ovlivňovat nejen regionální ekonomiku, ale také kulturu a sociální prostředí regionu. Z výše uvedených důvodů je vhodné pokusit se kvantifikovat její vliv na region.

Cílem práce je kvantifikovat vliv Vysoké školy báňské – Technické univerzity v Ostravě na rozvoj regionu.

První kapitola je zaměřena na vymezení základních pojmů k oblasti regionálního rozvoje. Autor zde objasňuje pojmy jako je region, rozvoj, regionální politika, institucionální ekonomie či teorie učících se regionů. Vymezené pojmy slouží jako teoretické východiska diplomové práce, kdy je kladen důraz zejména na endogenní přístup k regionálnímu rozvoji a teorii učících se regionů vycházející z institucionální ekonomie.

Druhá kapitola je zaměřena na endogenní faktory působící na rozvoj regionu, respektive na roli univerzit při rozvoji regionu. Představena je zde Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, která v Moravskoslezském kraji zaujímá významné postavení mezi vzdělávacími institucemi. V závěru kapitoly jsou vymezeny tři základní úlohy univerzity, ke kterým autor provedl výzkum. Jedná se o tradiční úlohy jako je poskytování vzdělání a aktivity v oblasti výzkumu a vývoje. Dále o úlohu relativně novou, a tou je spolupráce s praxí, kdy je pozornost zaměřena na smluvní výzkum.

Třetí kapitola je zaměřena na samotný výzkum. Jsou zde zkoumány základní úlohy univerzity, kdy se je autor práce pokusil kvantifikovat. Kvantifikovány jsou tři oblasti (tři pilíře). Jedná se o absolventy a studenty VŠB – TUO, výzkum, experimentální vývoj a inovace VŠB – TUO financované ze státního rozpočtu a v poslední oblasti jsou analyzovány výnosy VŠB – TUO z doplňkové činnosti. V poslední části této kapitoly jsou uvedeny návrhy a doporučení. Při řešení problematiky bylo zpracováno velké množství výpočtů. V rámci práce nemohly být všechny dané výpočty zařazeny do textu. Z toho důvodů jsou doplňující výpočty zařazeny do příloh v přiloženém samostatném sešitě.

2. Faktory ovlivňující rozvoj regionu

Daná kapitola je věnována objasnění základních pojmů vztahujících se k oblasti regionálního rozvoje. Pozornost je věnována pojmům *region*, *rozvoj*, *regionální ekonomika*, *regionální politika*, *institucionální ekonomie a teorie účincích se regionů*. Tato kapitola slouží jako teoretická opora diplomové práce.

2.1. Regionální rozvoj

Obecně platná a uznávaná definice regionálního rozvoje prozatím není známá. Různí autoři volí odlišný výklad a přístup k tomuto pojmu. Základní otázkou je, proč se vůbec rozvojem regionu zabývat. Maier a Tödtling (1998) uvádějí, že důvodem proč se zabývat rozvojem regionů je jejich odlišná prostorová struktura. Její charakteristikou je nízká proměna v čase, což ovšem neznamená, že se nemění. I přes určitou statickosti prostorového uspořádání zde dochází k dynamickým procesům, které regiony ovlivňují, mění a utvářejí.

Jak uvádí Damborský (2008, str. 11) regionálnímu rozvoji lze porozumět na základě dvou základních přístupů – akademickém a praktickém. I přes jisté odlišnosti jsou dané přístupy na sobě ve velké míře závislé. Při přístupu akademickém lze chápat regionální rozvoj jako: „Aplikaci nauk, zejména ekonomie, geografie a sociologie, řešících jevy, procesy, vztahy systematicky vymezeného prostoru (území), které jsou ovlivněny přírodně-geografickými, ekonomickými a sociálními podmínkami v daném regionu“. Praktický přístup upřednostňuje převážně veřejné instituce (neakademické) jako je kraj, město, ale i soukromé subjekty. Tento přístup chápe regionální rozvoj jako: „Vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného prostoru (území) vznikající v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů.“

Definici regionálního rozvoje představuje například Skokan (2004, str. 13), který uvádí: „Regionální rozvoj je představován komplexem procesů, které probíhají v rámci složitého systému regionu. Pro ovlivňování a řízení těchto procesů je proto nezbytné používat systémový přístup“.

Pojem regionální rozvoj se skládá ze dvou samostatných pojmů – region a rozvoj. Pro bližší objasnění souvislostí je nutno dané pojmy vysvětlit.

2.1.1. Region

Dosud se nepodařilo formulovat všeobecně přijatelnou definici regionu. Jednotliví autoři vymezují region na základě různých účelů zkoumání odlišně. Dle Ježka (2008, str. 282) „Regiony neexistují samy o sobě. Jsou výsledkem procesu abstrakce, zobecnění anebo konstrukce, to znamená specifického postupu jejich vymezování, který nazýváme regionalizace“.

Malinovský a Sucháček (2006, str. 643) obecně charakterizují region jako: „Účelově (často abstraktně) vymezené území, jehož hranice jsou dány významnými funkčními vazbami (zejména v případě městského regionu) anebo společnými charakteristikami fyzikálními, přírodními, klimatickými, ekonomicko-sociálními, etnickými, jazykovými atd.“.

Dle zákona č. 248/2000 Sb. (§2a) lze region definovat jako: „Územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován“.

Literatura se obecně shoduje na rostoucím významu regionů, kdy se otázka regionů diskutuje napříč vědními disciplínami (ekonomie, sociologie, politika atd.). Jako příklad lze uvést v současnosti aktuální diskuze o politickém řízení regionů či institucionálních otázkách. Do popředí se dostává pojetí zdůrazňující systémový výskyt sítí v regionu a zájem dotčených aktérů na rozvoji regionu.

Malinovský se Sucháčkem (2006, str. 642) při definování pojmu region vycházejí z české geografické školy, kdy definují region jako: „Část geografické (územní) sféry s komplexem přírodních a socioekonomických prvků a procesů, které se vyznačují:

- Specifickým rozmístěním, uspořádáním, mírou integrace a
- vlastní prostorovou strukturou s vnitřní zákonitou podobností.

Tímto se regiony odlišují od jiných geografických (územních) sfér, regionů“.

Skokan (2004) naznačuje, že regiony sehrávají podstatnou úlohu v přechodu směrem ke znalostní společnosti. Odvolává se na vývoj v Evropě, kdy se regiony staly vlivnou silou v rozvoji společnosti. Regiony mohou do budoucna sehrávat podstatnou roli v rámci ekonomického růstu opírajícího se o výzkum, technologie a inovace.

Pro účely práce je region vymezen administrativně-správními hranicemi Moravskoslezského kraje, kdy je ovšem daný region chápán jako otevřená územní jednotka.

2.1.2. Rozvoj

Také pojem rozvoj se potýká s absencí všeobecně přijatelné definice. Jedná se o neurčitý pojem, kdy si náplň tohoto pojmu určuje každý sám. Maier a Tödtling (1998, str. 36) uvádějí, že lze rozvoj určit pouze na základě konkrétních hodnotových postojů. Uznávají prázdný obsah tohoto pojmu, ovšem přikládají mu důležitou funkci: „Každé libovolné opatření posvětčuje možností uskutečnění ve jméně vyššího evolučního cíle“. Odvolávají se na to, že i přes nejasný obsah pojmu rozvoj není v současné době lepší alternativa.

Dříve byl rozvoj ztotožňován s hospodářským růstem (rozvojem), což je v současnosti vyvráceno. Dané pojmy nejsou identické, ovšem v současnosti je rozvoj bez hospodářského růstu těžko představitelný. Autoři publikací se shodují na tom, že hospodářský růst je pouze jednou z částí celkového rozvoje. Rozvojem je chápáno zvýšení úrovně společnosti po stránce hospodářské, sociální i environmentální.

Wokoun (2011, str. 155) spojuje výklad pojmu rozvoj s územními celky kdy: „Rozvoj představují pozitivně hodnocené změny, podmíněné efektivním využíváním zdrojů a probíhající v zájmu dosahování určitých cílů (více či méně specifikovaných). K těmto změnám může docházet i bez konkrétních záměrů. Nezřídka mají, ale nemusí mít, růstovou povahu.“.

2.2. Regionální ekonomika

Zásadní pro rozvoj regionu je jeho ekonomika. Regionální ekonomika se vyznačuje určitými specifiky. Macháček (2011, str. 14) uvádí: „Za regionální ekonomiku považujeme ekonomický systém vymezený na územních celcích (regionech s různými rozměry a strukturami), které jsou součástí větších ekonomických systémů (národních či nadnárodních ekonomik apod.), avšak projevují se jako relativně samostatné celky, s vlastní identitou“. Dále uvádí že: „Ekonomika v měřítku státu i správa vykonávaná na celostátní úrovni představují systémy a systémové objekty, které jsou natolik rozsáhlé, složené a zájmově různorodé, že mohou stěží poskytovat analytické poznatky či bezprostředně reagovat, pokud jde o potřeby, zájmy, postoje, záměry a aktivity lidí, vázané na podmínky v konkrétních územních celcích, které se v rozměru regionu či lokality pocítují bezprostředněji a lze je mnohem lépe zajišťovat, vyjádřit a případně ovlivňovat. Zatímco celostátní i nadnárodní hospodářská politika musí v řadě ohledů pracovat s generalizacemi a abstraktními předpoklady, regionální

měřítko umožňuje – podle povahy kritérií a velikosti územního útvaru – tyto předpoklady převádět do konkrétní podoby“.

2.3. Regionální politika

Regionální politika je součástí hospodářské politiky státu. Regionální rozvoj a politika jsou navzájem komplementární. Akademický přístup k regionálnímu rozvoji vytváří poznatkovou základnu, kterou následně tvůrci politiky mohou využívat a napomáhat tak k rozvoji určitého územního celku. Maier a Tödtling (1998) uvádí tři hlavní motivy, proč je nutné vykonávat regionální politiku. Jedná se o motivy:

1. ekonomické,
2. sociální,
3. ekologické.

Většina literatury se na těchto třech hlavních motivech shoduje. Například Wokoun (2011) ovšem zařazuje navíc motiv politický.

Dle Blažka a Uhlíře (2002, str. 17) existují dva základní typy regionální politiky:

1. „Strategická regionální politika, která je zaměřena na dosažení vnější konkurenceschopnosti státu jako celku tím, že bude posílena konkurenceschopnost a atraktivita jádrových aglomerací daného státu.
2. Pojišťovací regionální politika, orientovaná na zmírnění ekonomických a sociálních problémů v zaostávajících či strukturálně postižených regionech a na posílení vnitřní soudržnosti státu.“

Hlavní cíle regionální politiky uvádí např. Skokan (2004, str. 13): „Za hlavní cíle regionální politiky můžeme přitom pokládat podporu regionálního rozvoje orientovaného na vyrovnávání regionálních disparit a dosahování růstu blahobytu regionů“.

Přestože regionální politika vznikla na počátku 20. století (30. léta) není stále vymezena obecně platná definice daného pojmu. Jednotliví autoři definují regionální politiku na základě používaného kontextu.

Dle Blažka a Uhlíře (2002, str. 17) „Regionální politika představuje konkrétní projev úsilí společnosti o snížení (změnu) velikosti regionálních rozdílů“.

Malinovský a Sucháček (2006, str. 668) definují regionální politiku jako: „Ovlivňování hospodářských procesů v území státu anebo většího ekonomického prostoru a to prostřednictvím veřejného sektoru“.

Skokan (2004, str. 13) uvádí, že: „Regionální politika představuje koncepční i výkonnou činnost státních i regionálních institucí zaměřenou na stanovení hlavních směrů a strategických cílů v regionálním rozvoji a vytváření metod, postupů a zdrojů pro jejich realizaci“.

Obecně lze konstatovat, že mezi hlavní cíle regionální politiky patří posilování konkurenceschopnosti regionů a odstraňování (snižování) regionálních rozdílů neboli disparit.

2.3.1. Konkurenceschopnost regionu

Konkurenceschopnost je dynamický pojem. Faktory, které ji ovlivňují, procházejí neustálým vývojem. Skokan (2004, str. 61) definuje konkurenceschopnost regionů jako: „schopnost produkovat výrobky a služby, které obstojí na mezinárodních trzích, a současně je zajištěno udržení vysokých a trvalých příjmů jeho obyvatel“. Ke konkurenceschopnosti regionů Malinovský a Sucháček (2006, str. 133) uvádí, že se: „jedná o rostoucí samostatnost regionů v nabídce faktorů rozmístění“.

Nepanuje ovšem všeobecná shoda v názoru na regionální konkurenceschopnost. Někteří ekonomové odmítají pojem konkurenceschopnost regionu, kdy argumentují tím, že regiony (území) nejsou firmy, a proto spolu nesoutěží. Na druhé straně lze říci, že si regiony skutečně konkurují. Jedná se zejména o přilákání, udržení a podporu ekonomických entit. Ty by měly v regionu vytvářet nová pracovní místa, nové příležitosti a znalosti, a tím i bohatství. Konkurenceschopnost regionu dále objasňuje Skokan (2004, str. 62) citující z druhé zprávy o ekonomické a sociální soudržnosti Evropské unie (EC 2001b): „Konkurenceschopnost se běžně týká výrobců, kteří spolu soutěží na stejných trzích. Existuje však podobný pojem ekonomické výkonnosti regionů a zemí, který lze také nazvat konkurenceschopností. Přesto, že v každém regionu existují konkurenceschopné a nekonkurenceschopné firmy, existují společné faktory (determinanty), které ovlivňují konkurenceschopnost firem zde umístěných. Patří mezi ně fyzická a sociální infrastruktura, kvalifikace pracovních sil, institucionální rámec a kultura, která napomáhá inovacím, a dále efektivnost veřejných institucí“.

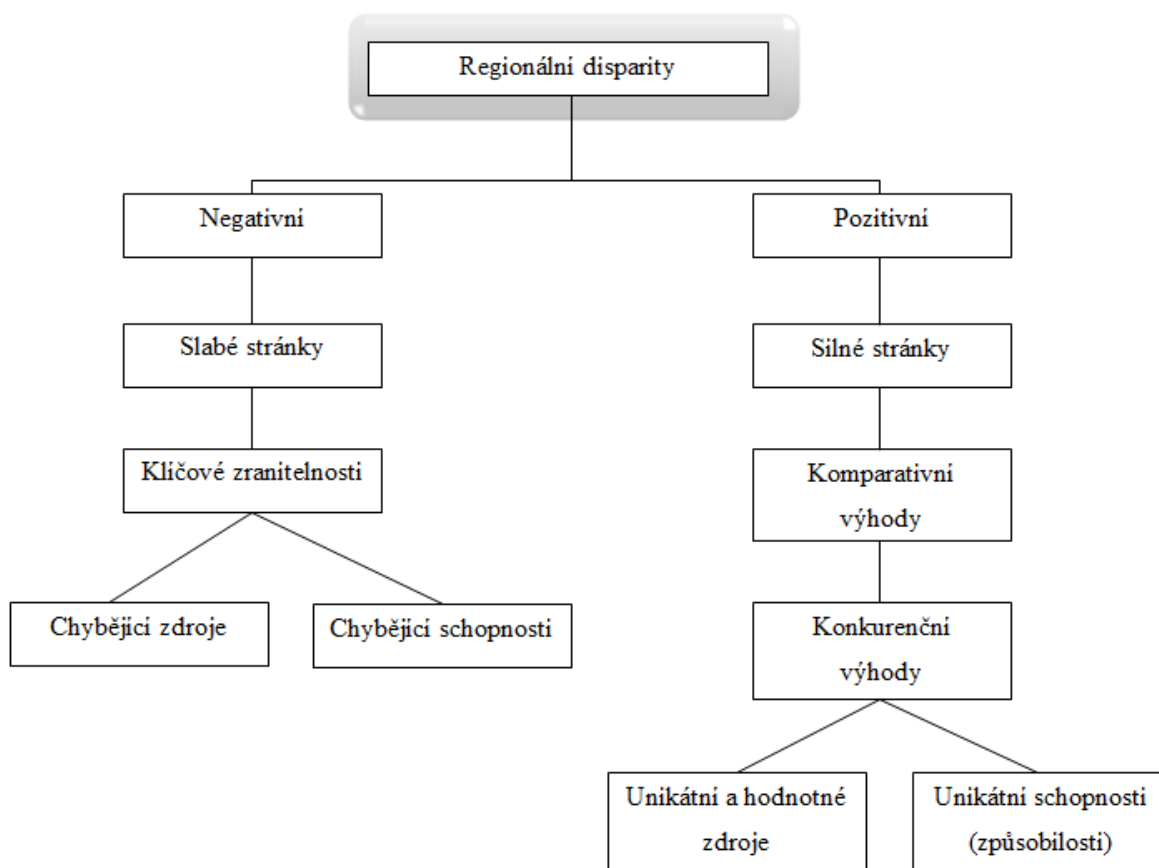
V současném pojetí konkurenceschopnosti se zdůrazňuje význam vzdělání, znalostí, nehmotných statků a rozvinuté infrastruktury, kdy právě tyto prvky mají zajistit posílení konkurenceschopnosti regionů. Potvrzuje to také Slaný (2011), který uvádí, že v současnosti roste význam vzdělání a využití vědeckých poznatků (výsledků výzkumu a vývoje) v tržní praxi, resp. při tvorbě inovací, a to v kontextu celkového zvyšování konkurenceschopnosti regionu.

2.3.2. Disparity

Disparity lze definovat jako určitou rozdílnost, nerovnost či nepoměr jevů. Jedná se o nerovnost vzniklou na základě vývoje společnosti, jenž probíhá značně proměnlivě. Problematikou disparit se zabývá např. Kutscherauer (2010, str. 6 – 12). K obecnému pojmu disparita uvádí, že: „Disparita je rozdílnost, resp. nerovnost znaků, jevů či procesů, jejichž identifikace a srovnávání má nějaký racionální smysl (poznávací, psychologický, sociální, ekonomický, politický apod.)“. Regionální disparitu definuje jako: „rozdílnost nebo nerovnost znaků jevů či procesů majících jednoznačné územní umístění (lze je alokovat ve vymezené územní struktuře) a vyskytujících se alespoň ve dvou entitách této územní struktury“. V zásadě existují dva hlavní důvody zkoumání disparit:

- 1) Potřeba identifikace a zkoumání rozdílnosti relevantních znaků subjektů. Jedná se zpravidla o zjišťování v čem jednotlivé subjekty v rámci vymezené množiny – států, území, regionů, obcí, podniků apod. – zaostávají. Jedná se o tzv. **negativní disparity**. Negativní disparity jsou základem tradiční regionální a kohezní politiky EU, založené na solidaritě rozvinutějších regionů s méně rozvinutými. Dále zde existuje potřeba zjistit jaký to má vliv na jejich změny, zejména systémové změny struktury a chování.
- 2) Potřeba zkoumání rozdílností jednotlivých subjektů vedoucí k poznání jejich jedinečnosti. Schopnosti se účelně a efektivně odlišit od ostatních zkoumaných subjektů a také např. k účinnému využití jejich komparativních výhod. Jedná se o tzv. **pozitivní disparity**. Pozitivní disparity mohou být motorem rozvoje regionu a zdrojem komparativních výhod.

Obr. č. 2. 1: Negativní a pozitivní regionální disparity

Zdroj: Kutscherauer (2010, str. 10), vlastní zpracování.

V současné době jsou v České republice aktuální dvě regionální politiky. První (vnější) regionální politika, která je na území ČR uplatňována, je regionální politika EU. Druhou regionální politiku (vnitřní) ČR provádí sama. Dané politiky na sebe navazují a v zásadě se doplňují.

2.3.3. Regionální politika EU

Regionální politika EU je označována jako politika soudržnosti – pojišťovací politika. Regionální politika EU prošla určitým vývojem v čase. Počátky a první formulace spadají do 50 let minulého století. Do poloviny 70 let minulého století je regionální politika EU označována jako tradiční. Od poloviny 70 let se začíná formulovat koncept současné

regionální politiky. Regionální politika vychází v současnosti z definice uvedené v článku 130A „Jednotného evropského aktu“ z roku 1986: „Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k podpoře celkového harmonického vývoje a k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na snižování nerovnoměrností mezi různými regiony a soustřeďuje se na zaostalé regiony, jimž se dostává nejmenší podpory“. (Wokoun 2008, str. 330)

V současné době je politika prováděna v rámci platného programovacího období 2007 – 2013. Příslušné orgány EU stanovily tři obecné zásady pro politiku soudržnosti v období 2007 - 2013. Uvádí je např. Wokoun (2011, str. 129):

- „Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující,
- zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu,
- vytváření více a lepších pracovních míst“.

Regionální politika EU má v současném platném programovacím období (2007 – 2013) tři hlavní cíle.

1. Konvergence – podpora růstu a tvorba pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech.
2. Regionální konkurenceschopnost – podpora regionálních programů pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech.
3. Evropská územní spolupráce – podpora harmonického a vyváženého rozvoje na území Unie.

Podrobnější popis lze nalézt např. u Wokouna (2008 či 2011). Skokan (2004, str. 20) vycházející s Bachtlera (2003) udává nejvýznamnější trendy v dlouhodobém rozvoji regionální politiky členských států EU:

- „Posun v cílech regionální politiky od snižování regionálních rozdílů směrem k podpoře regionální konkurenceschopnosti,
- odklon od tradičních nástrojů politiky strany poptávky (zejména programů na podporu podnikání) ve prospěch měkkých opatření strany nabídky,
- zúžení oblastí, které obdrží regionální pomoc,
- růst lokálních ekonomických iniciativ (směřovaných zdola nahoru),
- větší konkretizace a větší cílení regionální politiky, a to jak prostorové (zejména na městské oblasti), tak i sektorové (tzv. klastry),

- změny v oblasti správy a vládnutí směrem k decentralizaci, k partnerství a ke koordinaci politiky,
- rostoucí zájem o udržitelnost a tzv. sociální začleňování“.

2.3.4. Regionální politika ČR

Regionální politika se v České republice provádí na úrovni státu a jednotlivých krajů, kdy je zároveň nutný soulad s regionální politikou EU.

Wokoun (2006, str. 397) definuje regionální politiku ČR následovně: „V současnosti je česká regionální politika chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů v ČR, ke snižování neodůvodněných rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a ke zlepšení regionální hospodářské struktury“. Dále uvádí, že: „Úsilí o vyvážený rozvoj není pojímáno jako snaha o zajištění stejného rozvoje ve všech regionech. Cílem tohoto úsilí je, aby vývoj v celém státě i v úrovni regionů byl proporcionální, nekrizový, byla vytvořena rovnost šancí regionů a byl plnohodnotně využíván jejich demografický, přírodní, hospodářský a případně i další potenciál“.

Hlavní cíle regionální politiky ČR objasňuje Malinovský se Sucháčkem (2006, str. 669):

- „Přispívat k rozvoji jednotlivých regionů,
- snižovat rozdíly mezi ekonomickou a sociální úrovní jednotlivých regionů,
- podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů“.

Obecně lze rozlišit základní dva přístupy k regionální politice, resp. k zajištění rozvoje regionů:

1. Exogenní přístup – klade důraz na vnější rozvojové impulsy.
2. Endogenní přístup – zaměřuje se na mobilizace vnitřních faktorů regionu.

Regionální politika založená na exogenním přístupu je charakteristická redistribučním přístupem a vychází z předpokladu, že výrobní faktory jsou mobilní. Abstraktně si jde představit přístup shora dolů. Na vrcholu je určitá centrální instituce, která přerozděluje zdroje do zaostávajících (problémových) regionů s cílem působit zejména na mobilitu výrobních faktorů (práce, kapitál). Jak uvádí Skokan (2004, str. 34) na základě strukturálních změn v ekonomice se ukázalo že: „Institucionalizovaná státní regionální politika není schopna

dostatečně pružně reagovat na relativně rychlé změny, a že těžiště regionální politiky bude nutné přenést na samotné regiony. Tato představa je podporována i skutečností, že stát je ve stále menší míře schopen mobilizovat dostupné centrální finanční zdroje“. Na základě těchto skutečností se v současnosti stále více prosazuje koncept endogenní regionální politiky.

Regionální politika založená na endogenním přístupu se snaží zejména o aktivaci regionálního potenciálu, kdy pracuje také s kulturními či sociálními přístupy. Abstraktně si jde představit přístup zdola nahoru. Na rozdíl od exogenního přístupu zde hrají důležitou roli nejen centrální instituce, ale do popředí zájmu se dostávají zejména instituce regionální. Významnou úlohu zde zaujímají pojmy jako regionální vědění či vědomí, znalosti, vzdělávání, inovace, partnerství atd. Převládají zde především regionální nástroje nad státními zásahy.

Regionální politika (regionální rozvoj) založená na endogenním přístupu se v současnosti prosazuje stále více. Maier a Tödtling (1998) uvádějí nejdůležitější principy endogenního regionálního rozvoje následovně:

- regionální rozvoj není chápán pouze jako hospodářský rozvoj, nýbrž také jako kvalitativní zlepšení struktury hospodářství a životních podmínek,
- regionální aktéři by měli být schopni kontrolovat proces rozvoje a orientovat jej na vlastní cíle regionu,
- regionální politika by měla navazovat na potenciál existující v regionu,
- regionální politika by měla navazovat na potenciál existující v regionu, zejména na unikátní zdroje a unikátní způsobilosti,
- faktory a zdroje rozvoje by se měly trvaleji využívat, tedy ve velkém rozsahu zohledňovat aspekty životního prostředí,
- regionální potenciál by se měl využívat a rozvíjet nadodvětvově včetně propojení odvětví,
- měly by být posilovány malé a střední podniky v jejich inovační a konkurenční schopnosti,
- hybnou silou regionálního rozvoje jsou místní a regionální aktéři.

Regionální politika resp. její formování by mělo mít teoretickou oporu. Jak uvádí Kern (2007 str. 53): „Východiskem pro regionální politiku by měla být teorie, konkrétně teorie regionálního rozvoje. Teorie regionálního rozvoje identifikuje především celou řadu faktorů, jejichž množství, kvalita, vzájemné uspořádání i jejich spolupůsobení ovlivňují regionální

rozvoj“. Obecně se dají rozlišit dva základní typy teorií regionálního rozvoje. Teorie exogenního regionálního rozvoje a teorie endogenního regionálního rozvoje.

Autor práce se dále zaměřuje pouze na teorie endogenního regionálního rozvoje. Respektive na teorie vzniklé na základě endogenního přístupu. Jak uvádí Kern (2007, str. 53): „Hlavním trendem endogenních teorií je přechod od tvrdých dimenzí ekonomie k dimenzím měkčím, sice hůře uchopitelným a v řadě souvislostí nekvalifikovatelným, ale lépe vystihujícím podstatu problémů (např. učení se spolupráce, chování, větší soudržnost aktérů v regionálním rozvoji atd.)“.

Významnou roli, v teoriích založených na endogenním přístupu k regionálnímu rozvoji, hrají teorie vycházející z Institucionální ekonomie. Významné postavení v teoriích vycházejících z Institucionální ekonomie zaujímá teorie učících se regionů.

2.4. Institucionální ekonomie

Institucionální ekonomie nabízí alternativní pohled na fungování ekonomického světa, oproti ekonomii hlavního proudu. Institucionální ekonomie hledá analogie především v biologii a psychologii, oproti ekonomii hlavního proudu, která hledá analogie především ve fyzice. Snaží se objasnit příčiny regionálních nerovnoměrností a evoluční procesy v ekonomii.

Do popředí zájmu se dostávají instituce a jejich vztah s okolím. Jak uvádí Macháček (2011, str. 37): „Klíčový význam se přisuzuje interakcím mezi jednotlivci, skupinami i ekonomickými aktéry na straně jedné a institucemi na straně druhé, pro které jsou příznačné určité typy praktických postupů i hodnotových preferencí, jejichž další vývoj však tyto interakce rovněž ovlivňují“. Institucemi jsou myšleny určité soubory pravidel, která ovlivňují chování lidí. Jak uvádí Mlčoch (2005, str. 29): „Instituce strukturují náš život, umožňují nebo alespoň usnadňují naše očekávání (expektace), vnášejí řád do společnosti – jako každé omezení při cílovém jednání lidí – též generuje potřebné informace“.

2.4.1. Teorie regionálního rozvoje vycházející z institucionální ekonomie

Teorie regionálního rozvoje založené na institucionálních směrech vycházejí, jak již bylo uvedeno, z kritiky ekonomie hlavního proudu. Významný představitel institucionální

ekonomie Nelson (1998) vymezil tři problémové oblasti, které nedokáže ekonomie hlavního proudu dostatečně vysvětlit, a jsou přitom zásadní pro objasnění regionálních rozdílů.

- 1) **Technologie a technologické inovace** - v zásadě mají schopnost neustále narušovat tržní rovnováhu. Jedná se o neustále probíhající proces učení se, tvorby inovací a kreativního přístupu k problémům. Je třeba zdůraznit, že v současnosti regiony, ve kterých jsou lokalizovány subjekty zaměřené na tvorbu nových technologií a inovací, jsou schopny dosahovat výrazného hospodářského růstu.
- 2) **Pojetí firmy** - na rozdíl od klasické ekonomie hlavního proudu se v institucionální ekonomii nejedná jen o izolovanou mechanickou jednotku. Nelson chápe firmu jako živý organismus (obrazně řečeno), kde dochází neustále ke změnám, a to jak uvnitř, tak zvnějšku. Vstupuje a vystupuje do sítě rozličných vazeb a vztahů, s dodavateli, zaměstnanci, konkurenty, institucemi atd.
- 3) **Instituce** - Dle Nelsona se jedná o instituce v nejširším slova smyslu. Jednak instituce jako takzvané „organizace s adresou“, ale především jako souhrn praktik, hodnoty, zvyklosti, rutinní chování, návyky jednotlivců, atd.

Dle Blažka a Uhlíře (2002, str. 150) jsou dané úvahy významné proto, že: „velmi přesně postihují omezení, kterými je svázána tradiční neoklasická (pozitivistická) i marxistická (strukturalistická) ekonomická teorie“. Na základě výše uvedených úvah mohly vzniknout institucionální regionální teorie. Mezi regionální teorie vzniklé na daných východiscích lze počítat:

- 1) Teorie výrobních okrsků.
- 2) Konkurenceschopnost regionů.
- 3) Teorie učících se regionů.

Autor práce se dále zaměřuje pouze na teorii učících se regionů.

2.4.2. Teorie učících se regionů

Jedná se o dosud nejmladší teorie regionálního vývoje. Vznikla sjednocením poznatků a znalostí institucionální a evoluční ekonomie s poznatky teoretiků regionálního rozvoje.

V současnosti panuje obecná shoda, že zdrojem konkurenceschopnosti jsou především vědomosti, schopnost učení se a vytváření inovativního prostředí. Rozdílná schopnost učit se, vytvářet inovace jsou považovány za klíčový mechanismus regionální diferenciace. Výše uvedené prvky tvoří jádro teorie učících se regionů. Do popředí se dostávají znalosti, které jsou považovány za nejstrategičtější surovinu a učení jako rozhodující proces pro zvýšení konkurenceschopnosti, kdy konkurenceschopnost je chápána jako konkurenceschopnost založená na neustálé tvorbě inovací, nikoliv konkurenceschopnost cenová. Znalosti jsou rozlišovány jako kodifikovatelné a nekodifikovatelné. Kodifikovatelné znalosti se dají naučit pomocí návodů a instrukcí (stávají se obchodovatelnými komoditami). Nekodifikovatelné znalosti lze získat pouze na základě vlastních zkušeností (nelze je předat pomocí návodů, instrukcí atd.). Nekodifikovatelné znalosti se tudíž mohou stát zdrojem konkurenční výhody, protože jsou vázány na určitý regionální kontext a na institucionální charakteristiky území. Velkou měrou se vyskytují v oblasti vědy, výzkumu a inovací. Cílem regionu by mělo být identifikovat a využít specifické schopnosti a dovednosti, které se vyskytují na jeho území (resp. jsou specificky vázány na jeho území). (Blažek 2002 a 2008)

Jak uvádí například Blažek a Uhlíř (2002), či Kern (2007) učící se regiony mají tři skupiny typických znaků.

- 1) Ekonomická konfigurace regionu – rozumí se větší množství obdobně zaměřených firem, kdy jejich vzájemný kontakt může vést k vytváření a předávání nových myšlenek, informací atd.
- 2) Technologická infrastruktura – jedná se o existenci výzkumných institucí, které by měly spolupracovat s místními podniky a napomáhat tvorbě inovací (např. univerzity).
- 3) Kultura a instituce regionu – Jedná se o nejproblematictější bod, těžko definovatelný. Dle Kerna (2007, str. 56) se jedná o: „Region jako interakci kultury a institucí umožňující pracovat s procesem učení se z vnitřní podstaty občanů, institucí a firem regionu. V procesu učení se rozlišují čtyři základní formy, učení se praxi, učení se hledáním, učení se spoluprací, učení se chybami. Velký význam je kladen na rozvoj spolupráce, přičemž k nejvýznamnějším patří těsné vazby mezi podniky a výzkumnými ústavy a institucemi“.

Blažek a Uhlíř (2002, str. 161 - 162) uvádí, že: „Regiony, které se hospodářsky povznesou v období rostoucí globalizace, budou ty, které budou schopny zapojit se vhodným způsobem do vznikajících globálních sítí kontaktů a s jejich pomocí vytvořit prostředí pro nový proces učení, což může vytvořit základ nové konkurenční výhody“. Z toho jasně vyplývá, že se nejedná pouze o zajištění lokální konkurenceschopnosti, ale významnou roli hraje také navazování vztahů a zapojení se do informačních sítí nemístního původu.

Teorie učících se regionů se především pokouší objasnit, jakým způsobem vzniká schopnost vytvářet a udržovat nové poznatky a vědomosti v regionech. Tato schopnost je výsledkem složitého a relativně dlouhého historického vývoje regionu, kdy závislost regionu na vlastní historii a vývoji místních institucí zdůrazňují institucionálně orientovaní autoři v oblasti regionálního rozvoje. Je nutno konstatovat, že se teorie učících se regionů nezabývá hledáním optimálního modelu rozvoje regionu, ale zaměřuje se spíše na analyzování příčin jednotlivých případů, úspěšných či neúspěšných. Vzhledem k tomu, že je tato teorie poměrně nová do jisté míry postrádá jisté obecně uznatelné „opěrné body“ v teoretické i praktické rovině, jak uvádí Kern, Malinovský a Sucháček (2007, str. 18)

3. Endogenní faktory působící na rozvoj regionu

Existuje nespočet endogenních faktorů, které mají schopnost ovlivňovat rozvoj regionu. Cílem práce není je zde všechny objasnit. Autor se v této kapitole zaměřuje pouze na vzdělávací instituce, resp. univerzity. V dané kapitole je popsána role univerzit při rozvoji regionů, kdy je pozornost věnována VŠB – TUO, jakožto nejvýznamnější univerzitě v MSK.

3.1. Role univerzit při rozvoji regionů

Významný vliv na rozvoj regionu mohou mít univerzity v něm působící. Jako nejznámější příklad lze uvést Standfordskou univerzitu a její podstatný vliv na rozvoj Silicon Valley.

Dle zákona č. 111/1998 Sb. jsou v ČR vysoké školy: „vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti“. Mezi tradiční úlohu univerzit patří

uskutečňování vysokoškolského vzdělávání a základního (resp. aplikovaného) výzkumu. Tento pohled lze ovšem v současnosti označit za neúplný, kdy univerzity mají také funkci další, a to bezprostřední vliv na své okolí (resp. na prostředí ve kterém působí).

Vzdělávací úloha univerzit patří mezi tradiční a zároveň prioritní úlohu univerzit. Absolventi univerzit tvoří ve společnosti nevzdělanější skupinu v populaci. Vzniká tak intelektuální bohatství, které je schopno vytvářet nové podniky nebo dokonce celá nová průmyslová odvětví. Jsou to právě lidské zdroje, které lze považovat za hlavní zdroj kreativity a inovací. Existence univerzity v regionu dokáže zvyšovat úroveň místního lidského kapitálu, což může pozitivně působit na rozvoj regionu. Další tradiční úlohou univerzit jsou aktivity v oblasti vědy, výzkumu a vývoje. Dá se říci, že aktivity v oblasti základního i aplikovaného výzkumu napomáhají ke zvyšování konkurenceschopnosti regionu. Prozatím u našich univerzit dominuje základní výzkum před aplikovaným, což neodpovídá zahraničním univerzitám, které věnují větší pozornost aplikovanému výzkumu. U aplikovaného výzkumu je podstatné aktivní propojení univerzity s podnikatelským sektorem. Novou (třetí) úlohu univerzit objasňují Ali Taha a Tej, kteří uvádí, že: „Třetí úloha univerzit se procesně týká transferu poznatků do regionu, kterého podstatná část je spojená s transferem poznatků do podnikatelského sektoru a zprostředkováním výsledků vědy a výzkumu podnikatelskému sektoru. Nové sociálně-ekonomické síly kladou na univerzity nové nároky, které souvisí především s potřebou jejich zapojení do ekonomického rozvoje regionu a poskytováním relevantních poznatků ve smyslu lokální zaměstnanosti, vedlejších produktů univerzit a ekonomického růstu“. (Ali Taha a Tej, 2009, str. 9 - 14)

Teorie učících se regionů přináší nový pohled na roli univerzit v regionálním rozvoji. Kern (2006) vycházející z Atalika a Fischera uvádí několik podstatných prvků, kterými univerzity ovlivňují rozvoj regionu:

- přínos v délce učení díky rostoucím možnostem, navazujícímu vzdělání a školení v podnicích,
- transfer znalostí u technologií podporující konkurenceschopnost inovace místních podnikatelů,
- životní prostředí včetně budování životního prostředí regionu,
- turistický ruch a konference,
- tvorba pracovních míst,
- sociální a společenský rozvoj a
- kulturní rozvoj.

Univerzity svou činností dokáží utvářet lidský kapitál, vytvářet a uchovávat znalosti a v neposlední řadě spolupracovat (např. na výzkumu) s místními podniky. V zásadě jsou schopny vytvářet přidanou hodnotu. Dané znalostní efekty jsou oproti výdajovým efektům dlouhodobější a intenzivnější. Například Ručinská (2009, str. 167 – 175) uvádí obecné rozdělení vztahů univerzit na tzv. „backward“ vztahy a „forward“ vztahy. Za **backward** (zpětné) vztahy lze považovat efekty, které souvisí s výdaji pracovníků a studentů a s výdaji univerzity samotné, na zaměstnanost a příjmy místní ekonomiky. Za **forward** vztahy lze označit výstupy aktivit univerzity v podobě produkce a diseminace poznatků v místní (regionální) ekonomice. Celkově lze konstatovat, že backward vlivy univerzity působí na:

- 1) Domácnosti – všeobecně jsou pozitivní, kdy se jedná převážně o vliv na příjmy a zaměstnanost.
- 2) Místní vládu - zde může být vliv negativní i pozitivní. Přítomnost univerzity zvětšuje daňovou základnu, což má za následek vyšší příjmy místních úřadů. Na druhé straně místní úřady mohou mít zájem o poskytování služeb univerzity.
- 3) Místní podniky – na místní podniky mohou působit taktéž negativně i pozitivně. Jednak mají podniky prospěch ze zvýšené poptávky po jejich statcích a službách, ale také jim mohou univerzity konkurovat na pracovním trhu případně na trhu nemovitostí.

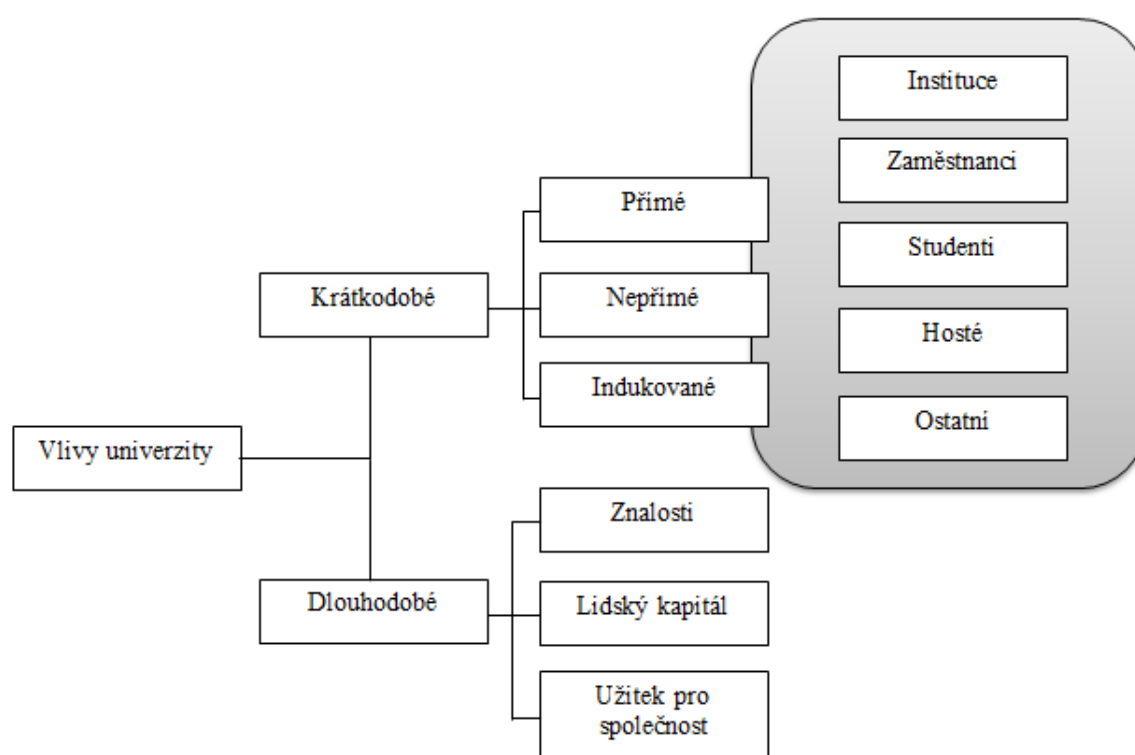
Zároveň můžeme rovněž určit forward vlivy univerzity. Jedná se o:

- 1) Změny v úrovni lidského kapitálu – univerzity jsou schopny formovat a zvyšovat úroveň lidského kapitálu místní ekonomiky. Samozřejmě v případě, že absolventi zůstanou po skončení studia v daném regionu.
- 2) Změny v bázi poznatků – kdy univerzity mají schopnost zvyšovat poznatkovou základnu regionu. Především také prostřednictvím vztahů s podniky.

- 3) Změny v bázi atraktivity lokality – vytvářejí pro firmy a domácnosti atraktivnější prostředí. Zvyšují kvalitu života například prostřednictvím pozitivních externalit.

Backward vztahy lze označit jako vztahy na vstupu, které mají krátkodobý multiplikační efekt a forward vztahy jako vztahy na výstupu, které mají dlouhodobý efekt na ekonomický rozvoj regionu.

Obr. č. 3. 1: Krátkodobé a dlouhodobé efekty univerzity na region

Zdroj: Ručinská (2009, str. 171), vlastní zpracování.

Působení univerzity na region ve formě „forward“ a „backward“ vlivů má svoje opodstatnění zejména při spolupráci univerzity s dalšími regionálními aktéry. Měli by existovat natolik kvalitní a intenzivní vztahy, aby mohly vést k prosperitě celého regionu. Do popředí se dostávají vztahy univerzity (výzkumných institucí) s podniky, kdy by měla umět realizovat potřeby podniků a sama tímto prostřednictvím rozšiřovat svou poznatkovou základnu o poznatky nové. Dají se vymezit určité formy transferu poznatků mezi univerzitou,

podniky a průmyslem. Jedná se zejména o společný výzkum, inkubátory, průmyslové parky, licence, spin-off firmy, lokální trhy pracovníků a absolventů atd. (Ručinská, 2009)

Z výše uvedených tezí vyplývá, že univerzity mohou významnou měrou ovlivňovat region. Disponují především schopností invence a inovace, kdy tyto schopnosti mohou zásadně ovlivnit nejen ekonomický růst, ale také celkový rozvoj regionu.

3.1.1. Invence a Inovace

Pojem invence a inovace jsou v posledních letech velice frekventované pojmy. Invenci lze chápat jako určitou nápaditost či vynalézavost (důvtipnost). Inovace, při širším pohledu, lze vyložit jako veškeré novinky, které se objeví. Dokáží vytvářet významnou přidanou hodnotu. Invence a Inovace mají společný znak, a to že vznikají v hlavách lidí. Dané pojmy je ovšem třeba rozlišovat. Košturiak (2008, str. 1) cituje známého profesora z Fordham University Milana Zeleného, který objasňuje rozdíl mezi inovací a invencí následovně: „Inovace jsou taková kvantitativní či kvalitativní zlepšení produktu, procesu nebo podnikatelského modelu, která významně přidávají hodnotu zákazníkovi, podniku, v ideálním případě oběma stranám současně. Pokud se přidaná hodnota realizuje až při transakci v rámci trhu, inovace sama tedy vzniká na trhu ve chvíli prodeje. Vlastně ji realizuje zákazník. Proto se inovace zásadně liší od invence, vynálezu, patentu nebo zlepšovacího návrhu – ty mohou zůstat nerealizované, v trezoru, skladě, v papírech, na patentovém úřadě“.

Univerzita vytváří vhodné prostředí pro invenci a tvorbu inovací. Ve své podstatě je založena právě na jisté důvtipnosti a vynalézavosti lidí, potřebné při vzdělávání, výzkumu a vývoji a dalších činnostech spojených s univerzitou. V rámci univerzity vznikají nejen nové myšlenky, nápady, množství patentů atd., ale zároveň dokáže produkovat inovace uplatnitelné v praxi, které je schopna šířit do svého okolí. V důsledku toho dokáže pozitivně působit na daný region, ve kterém je lokalizována. Zvyšuje konkurenceschopnost regionu, která do značné míry závisí na schopnosti místních subjektů neustále inovovat. Univerzity dokáží napomáhat k vytváření tzv. pozitivních regionálních disparit. Významnou univerzitou v Moravskoslezském kraji je Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava.

3.2. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

3.2.1. Historie a současnost

VŠB-TUO navazuje na činnost montánního učiliště, Báňské akademie a VŠB v Příbrami založené roku 1849. V roce 1945 došlo k přesunu z Příbrami do Ostravy a začátkem padesátých let se začala členit na jednotlivé fakulty. Univerzita je svým zaměřením historicky spjata převážně s rozvojem těžby nerostů a jejich zpracováním. Tradičně se opírala zejména o průmysl a postupně ve svém vývoji reagovala na společenské a ekonomické změny. Po roce 1989 uskutečňuje univerzita svou transformaci na moderní Technickou univerzitu, včetně nabídky plnohodnotného studia na Ekonomické fakultě. V nedávné době vznikly tři nové fakulty, Fakulta elektrotechniky a informatiky, Fakulta stavební a Fakulta bezpečnostního inženýrství, které rozšířily nabídku studia technických oborů. Univerzita v současnosti disponuje celkově sedmi fakultami:

- 1) Hornicko-geologická fakulta (HGF).
- 2) Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství (FMMI).
- 3) Fakulta strojní (FS).
- 4) Ekonomická fakulta (EKF).
- 5) Fakulta elektrotechniky a informatiky (FEI).
- 6) Fakulta stavební (FS).
- 7) Fakulta bezpečnostního inženýrství (FBI).

VŠB – TUO má stanovenou svou vizi, kdy: „směřuje mezi přední české a evropské univerzity nabízející technické a ekonomické vzdělání, produkující aplikovaný i základní výzkum a zajišťující potřebný odborný poradenský, konzultační a expertizní servis průmyslu, bankovnímu i podnikatelskému sektoru včetně nabídky celoživotního vzdělání“. Univerzita je součástí systému vysokých škol jako nejvyššího stupně vzdělávací soustavy ČR, jejímž základním úkolem je:

- Poskytovat vysokoškolské vzdělání.
- Rozvíjet výzkum a vývoj.
- Rozvíjet spolupráci s praxí.

Sídlem VŠB – TUO je Ostrava Poruba, 17. Listopadu 2172/15. V současnosti je VŠB – TUO veřejná škola univerzitního typu podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně

a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Organizační strukturu univerzity je možno spatřit v příloze č. 1. V současnosti je rektorem univerzity pan prof. Ing. Ivo Vondrák CSc. (zdroj: <http://www.vsb.cz/cs/univerzita/historie-osobnosti/>).

3.3. Působení univerzity při rozvoji regionu

Cílem práce je kvantifikovat vliv univerzity při rozvoji regionu (MSK). Při pokusu kvantifikovat vliv univerzity se autor práce zaměřuje na tři základní úlohy (pilíře) univerzity. Jedná se o tradiční úlohy univerzity jako je poskytování vzdělání a činnosti v oblasti výzkumu a vývoje. Dále na úlohu relativně novou a tou je spolupráce se subjekty soukromého a veřejného sektoru, např. v oblasti aplikovaného výzkumu. Všechny tyto úlohy mohou ovlivňovat a ovlivňují rozvoj regionu. Na základě výše uvedených úloh univerzity, byly sledovány vybrané ukazatele, jak z celkového hlediska, tak následně jejich vývoj v čase.

3.3.1. První pilíř – studenti a absolventi VŠB - TUO

Daná oblast je rozdělena na dvě části. První část je zaměřena na zájemce o studium, studenty a absolventy VŠB – TUO. Sledovány byly ukazatele týkající se zájemců o studium, počtu studentů a neúspěšných studentů, absolventů univerzity. Data byla analyzována za pětileté období (2008 – 2012) a byla získána z Výročních zpráv o činnosti VŠB – TUO jednotlivých let (dostupné z: <http://innet2.vsb.cz/cs/uni/uredni-deska/vyrocní-zpravy-a-zamery/>), kdy jednotlivé roky byly totožné s kalendářním rokem (1. 1. – 31. 12.). U ukazatelů počtu studentů, neúspěšných studentů a absolventů byla data rozčleněna dle druhů studia na bakalářské, magisterské a doktorské studium. Dále byla rozčleněna dle akreditovaných studijních programů, na programy v oblasti přírodních věd a nauk, technických věd a nauk a ekonomie. U ukazatele zájmu o studium byly zkoumány počty veškerých obdržených přihlášek, přijatí uchazeči z veškerých obdržených přihlášek, studenti zapsaní ke studiu ze všech obdržených přihlášek a nezapsaní studenti ke studiu z přijatých uchazečů. Dále byly k dispozici údaje o zájemcích o studium a počtu studentů rozdělené dle jednotlivých fakult

univerzity. Dané údaje byly dostupné pouze ve dvou letech (2011 a 2012), nicméně byly také analyzovány.

Druhá část je zaměřena na nezaměstnané absolventy VŠB – TUO. Celkově byly analyzovány čtyři ukazatele, a to nezaměstnaní absolventi celkem, z toho dívky, nezaměstnaní absolventi, kteří doposud nepracovali a absolventi v evidenci Úřadu práce (dále ÚP), kteří ukončili školu v období 1. 10. – 30. 9. daného roku. Data byla získána z Integrovaného portálu MPSV (dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat>) a analyzována za šestileté období (2008 – 2013), kdy byla platná vždy k 30. 9. daného roku. Nezaměstnaní absolventi byli rozčleněni dle absolvovaných fakult, dle okresů MSK na základě místa trvalého bydliště, a zda se jednalo o nezaměstnané absolventy bakalářského, magisterského či doktorského studia.

3.3.2. Druhý pilíř – výzkum, experimentální vývoj a inovace VŠB - TUO

Druhá oblast je zaměřena na výzkum, experimentální vývoj a inovace VŠB – TUO financované z veřejných prostředků. Veškerá data byla získána z Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen IS VaVaI), který je informačním systémem veřejné správy zajišťující shromažďování, zpracování, poskytování a využívání údajů o výzkumu, vývoji a inovaci podporovaných z veřejných prostředků (dostupný na stránkách: <https://www.isvav.cz/>). Sběr dat probíhal za období šesti let, mezi roky 2008 a 2013. Sledována byla výše finanční podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací VŠB – TUO financovaná ze státního rozpočtu a výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací VŠB – TUO v daném období.

První část je zaměřena na výši finanční podpory ze státního rozpočtu, kterou univerzita poskytly subjekty veřejného sektoru. Seznam subjektů poskytujících podporu lze najít v příloze č. 2. Nejprve byla analyzována podpora od všech subjektů veřejného sektoru, které poskytly finanční prostředky univerzitě ve sledovaném období. Daná podpora se vztahovala jak k jednotlivým fakultám univerzity, tak k ostatním pracovištím. U ostatních pracovišť se jednalo například o katedry jazyků, společenských věd či o specializovaná pracoviště jako centrum nanotechnologií, výzkumné energetické centrum atd. (seznam všech ostatních pracovišť lze nalézt v příloze č. 3). Dále byla analyzována pouze podpora jednotlivých fakult VŠB – TUO. Pro analýzu byly vybrány tři subjekty veřejného sektoru (AV ČR, GA ČR, TA ČR) a ministerstva, z celkového počtu šesti subjektů. U

ministerstev nebyly zkoumány údaje za jednotlivá ministerstva samostatně, ale byl vždy použit souhrnný údaj.

Druhá část je zaměřena na výsledky VaVaI, kterých dosáhla VŠB – TUO ve sledovaném období. Zkoumány byly pouze výsledky jednotlivých fakult. Dané výsledky VaVaI byly analyzovány pouze za období pěti let (2008 – 2012), kdy k roku 2013 bylo k 10. 4. 2014 k dispozici minimum údajů a lze předpokládat, že údaje za daný rok budou dále doplňovány. Dané výsledky byly tříděny dle druhu výsledku a roku uplatnění výsledku. Jednotlivé výsledky VaVaI činnosti byly řazeny do tří kategorií, dle druhu výsledku. Jednalo se o:

- 1) Publikační výsledky.
- 2) Výsledky aplikovaného výzkumu.
- 3) Ostatní výsledky.

Seznam druhu výsledků spadajících do jednotlivých kategorií lze nalézt v příloze č. 4. Nejprve byly zkoumány výsledky VaVaI, kdy předkladateli výsledků byly jednotlivé fakulty univerzity. Dále byly analyzovány výsledky VaVaI, kdy dodavateli dat do IS VaVaI byly vybrané subjekty veřejného sektoru.

3.3.3. Třetí pilíř – výnosy z doplňkové činnosti VŠB – TUO

Třetí oblast je zaměřena na spolupráci univerzity se subjekty soukromého a veřejného sektoru v oblasti aplikovaného výzkumu, kdy zde probíhá spolupráce v rámci doplňkové činnosti univerzity. Doplňková činnost (dále DČ) univerzity je vymezena ve Směrnici o doplňkové činnosti VŠB - TUO (účinná od 1. 1. 2013). Doplňkovou činností jsou zde myšleny: „všechny činnosti navazující na vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou nebo další tvůrčí činnost VŠB – TUO sloužící k účinnějšímu využívání lidských zdrojů a majetku VŠB – TUO“. Předmětem DČ není: „vědecká, výzkumná, vzdělávací, vývojová nebo další tvůrčí činnost, která je částečně nebo plně financována ze státního rozpočtu ČR (např. GAČR) nebo ze zahraničí. Předmětem DČ se stává pouze následné využití výsledků vědecké, výzkumné, vzdělávací, vývojové a další tvůrčí činnosti. DČ naplňuje znaky podnikání uvedené v §2 odst. 1 a 2 Obchodního zákoníku. Jde tedy o soustavnou činnost prováděnou samostatně, jménem VŠB – TUO, na její zodpovědnost a za účelem dosahování zisku.“

V této části práce byly analyzovány výnosy VŠB – TUO z doplňkové činnosti. Data pro tuto část byla získána z oddělení doplňkových činností VŠB – TUO, v délce devíti let (2004 – 2012). Data se týkala výnosů, získaných od subjektů se sídlem v České republice.

Údaje byly dále rozčleněny dle dat týkajících se MSK a jednotlivých okresů MSK. Rozčlenění výnosů dle kraje a okresů proběhlo na základě sídla jednotlivých subjektů uvedených v administrativním registru ekonomických subjektů (dostupné z: http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz). Daná část je zaměřena pouze na některé doplňkové činnosti univerzity, uvedené v klasifikaci produkce (CZ – CPA) uvedené v příloze č. 5.

4. Kvantifikace vlivu VŠB – TUO na rozvoj regionu

Poslední kapitola této práce je zaměřena na splnění stanoveného cíle práce, tedy na samotnou kvantifikaci vlivu univerzity na region. Kapitola je rozdělena na tři základní části (tři pilíře), které by měly odrážet tři základní úlohy univerzity. V každém pilíři je provedena určitá kvantifikace. Na závěr jsou uvedeny jisté návrhy a doporučení.

4.1. První pilíř – studenti a absolventi VŠB – TUO

Kapitola je rozdělena na dvě samostatné části. První část je zaměřena na nezaměstnané absolventy VŠB - TUO, evidované na Úřadech práce (dále ÚP) v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje. Druhá část je zaměřena na studenty VŠB – TUO.

4.1.1. První část – nezaměstnaní absolventi VŠB – TUO

Nejprve jsou uvedeny vybrané ukazatele o nezaměstnaných absolventech, následně pak jejich vývoj v čase. Údaje byly získány z evidence Úřadu práce. Sledováno bylo časové období v délce šesti let. Nezaměstnaní absolventi byli rozčleněni dle fakult, okresů (trvalého bydliště) a nejvyššího dosaženého vzdělání.

Celkově byly zkoumány čtyři ukazatele:

- 1) **Nezaměstnaní absolventi celkem** – uchazeči o zaměstnání evidovaní na Úřadu práce podle místa trvalého bydliště k určitému datu, u kterého doba od úspěšného ukončení jeho studia nepřekročila **2 roky**. Z toho dále.
- 2) **Dívky** – počet nezaměstnaných dívek z celkového počtu nezaměstnaných absolventů.
- 3) **Dosud nepracovali** – absolventi v evidenci Úřadu práce, kteří dosud neměli žádné zaměstnání.
- 4) **Počet absolventů v evidenci Úřadu práce, kteří ukončili školu v období 1. 10. – 30. 9. daného roku.** Od prvního ukazatele se liší délkou evidence na ÚP, kdy doba od úspěšného ukončení studia nepřekročila **1 rok**.

Celkové výsledky

Tab. č. 4.1.1: Rozdělení nezaměstnaných absolventů dle vybraných krajů (2008 – 2013)

Kraj	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1.10. - 30.9.
MSK	1823	1108	1165	1464
OLK	387	199	258	312
ZLK	347	224	252	288
JMK	160	78	107	130
Ostatní kraje	167	81	100	129
Celkem v ČR	2884	1690	1882	2323

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.2: Rozdělení nezaměstnaných absolventů dle vybraných krajů v %

Kraj	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1.10. - 30.9.
MSK	63,21	65,56	61,90	63,02
OLK	13,42	11,78	13,71	13,43
ZLK	12,03	13,25	13,39	12,40
JMK	5,55	4,62	5,69	5,60
Ostatní kraje	5,79	4,79	5,31	5,55
Celkem v ČR	100	100	100	100

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

V tabulce č. 1 a č. 2 jsou rozdělení nezaměstnaní absolventi VŠB – TUO dle vybraných krajů ČR. Ze zjištěných údajů vyplývá, že 63 % nezaměstnaných absolventů bylo evidováno v MSK. Daný podíl se odrážel ve všech ukazatelích. Více než 25 % nezaměstnaných absolventů bylo evidováno v sousedním Zlínském a Olomouckém kraji.

Tab. č. 4.1.3: Rozdělení nezaměstnaných absolventů dle fakult (2008 – 2013)

Fakulta	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1.10. - 30.9.
FMMI	209	142	121	157
FBI	116	28	83	96
EKF	818	647	539	668
FEI	137	11	94	118
HGF	341	236	208	262
FAST	65	25	36	49
FS	123	13	75	102
Celkem za fakulty	1809	1102	1156	1452
Nezaměstnaní absolventi mimo fakulty	14	6	9	12
Nezaměstnaní absolventi v MSK	1823	1108	1165	1464

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

V tabulce č. 3 jsou rozčlenění nezaměstnaní absolventi dle vystudovaných fakult. Jedná se o souhrnná data za sledované období. Na Úřadech práce v MSK bylo zapsáno 1823 absolventů, z toho 1108 dívek a 1165 absolventů nemělo doposud žádné zaměstnání. Ve stejném roce kdy ukončili studium, se zapsalo na ÚP 1464 absolventů. Zjištěné údaje logicky odpovídají celkovým údajům v níže uvedených tabulkách. Pro další interpretaci poznatků je nutno uvést rozložení počtu studentů dle jednotlivých fakult. Dané údaje bylo možno zjistit pouze v letech 2011 a 2012. V rámci EKF studovalo 28 % studentů; FEI a HGF přibližně 16 % studentů; FAST, FS a FMMI 11 % studentů; FBI 7 % studentů (viz příloha č. 7 tab. č. 6).

Nejhůře hledají uplatnění na trhu práce absolventi EKF, kdy téměř polovina všech absolventů zapsaných na ÚP byla právě z této fakulty. Výrazné problémy s uplatněním na pracovním trhu mají také absolventi HGF a FMMI. Problémové postavení absolventů daných fakult se odráží ve všech sledovaných ukazatelích. U výše uvedených fakult převažují nezaměstnané dívky. Z celkového množství nezaměstnaných absolventů daných fakult tvoří v průměru více než 70 %, kdy je zde patrný markantní rozdíl oproti zbývajícím fakultám kde tvoří dívky v průměru necelých 20 %. Zde je nutné konstatovat, že zbývajících fakult jsou vysoce technicky zaměřené a dá se předpokládat značná převaha absolventů (studentů)

mužského pohlaví. Ve sledovaném období jako jediní nepřesáhli počet 100 nezaměstnaných absolventů FAST. Nezaměstnaní absolventi, kteří dosud neměli žádné zaměstnání, převažovali u všech fakult.

Tab. č. 4.1.4: Rozdělení nezaměstnaných absolventů dle okresů (2008 – 2013)

Okres	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1.10. - 30.9.
Bruntál	57	38	35	46
Frýdek-Místek	318	190	226	270
Karviná	281	173	164	209
Nový Jičín	215	140	139	185
Opava	300	169	190	231
Ostrava-město	652	398	411	523
Nezaměstnaní absolventi v MSK	1823	1108	1165	1464

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

V tabulce č. 4 jsou rozdělení nezaměstnaní absolventi do jednotlivých okresů MSK dle místa trvalého bydliště.

Největší počet nezaměstnaných absolventů se vyskytovalo v okrese Ostrava – město, a to více než 1/3 ze všech nezaměstnaných absolventů s trvalým bydlištěm v kraji. Tento poměr je zachován u všech sledovaných ukazatelů. Vcelku překvapivě byla druhá nejhorší situace zaznamenána v okrese Frýdek – Místek, kdy daný okres má nejnižší průměrnou míru registrované nezaměstnanosti ze všech okresů v kraji (mezi lety 2008 – 2012). Nezaměstnané dívky tvořily ve všech okresech většinu, kdy v procentuálním vyjádření byla nejhorší situace v okrese Bruntál a Nový Jičín (66 % resp. 65 %). Nezaměstnaní absolventi, kteří doposud neměli žádné zaměstnání, převládali u všech okresů.

Tab. č. 4.1.5: Rozdělení nezaměstnaných absolventů dle bakalářů, magistrů a doktorů (2008 – 2013)

Nejvyšší dosažené vzdělání	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1.10. - 30.9.
Bakalář (Bc.)	333	181	192	243
Inženýr (Ing.)	1444	899	944	1184
Philosophiae doctor (Ph.D.)	46	28	29	37
Nezaměstnaní absolventi v MSK	1823	1108	1165	1464

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

V tabulce č. 5 jsou rozdělení nezaměstnaní absolventi podle bakalářů, magistrů a doktorů.

Největší počet nezaměstnaných absolventů byl evidován u magistrů. Jednalo se téměř o 80 % ze všech evidovaných, což se odráží v jednotlivých ukazatelích. U všech forem vzdělání převládaly nezaměstnané dívky a absolventi, kteří dosud neměli žádné zaměstnání.

Vývoj nezaměstnaných absolventů VŠB – TUO v čase

V této části byl sledován vývoj ukazatelů v čase. Pro určení vývoje byly zvoleny dva roky, a to počáteční rok 2008 a rok konečný 2013. Vývoj ukazatelů ve všech sledovaných letech lze zjistit v příloze č. 6 samostatný sešit.

Tab. č. 4.1.6: Rozdělení nezaměstnaných absolventů dle fakult (2013)

Fakulta	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1. 10. 2012 - 30. 9. 2013
FMMI	36	27	12	23
FBI	26	7	14	24
EKF	158	112	60	118
FEI	21	1	8	16
HGF	70	50	22	45
FAST	25	12	11	17
FS	34	1	14	29
Nezaměstnaní absolventi mimo fakulty	10	6	7	8
Nezaměstnaní absolventi v MSK	380	216	148	280

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.7: Rozdělení nezaměstnaných absolventů dle fakult (2008)

Fakulta	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1. 10. 2007 - 30. 9. 2008
FMMI	28	23	13	25
FBI	18	4	11	15
EKF	96	76	60	82
FEI	8	2	5	7
HGF	43	29	27	36
FAST	2	0	1	2
FS	5	2	3	4
Nezaměstnaní absolventi mimo fakulty	0	0	0	0
Nezaměstnaní absolventi v MSK	200	136	120	171

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

V tabulce č. 6 a č. 7 jsou uvedeni nezaměstnaní absolventi jednotlivých fakult zapsáni na ÚP v MSK. Veškeré výsledné údaje lze zjistit v příloze č. 6, tab. č. 1 a 2. Zjištěné výsledky jasně vypovídají o nárůstu evidovaných nezaměstnaných absolventů ve všech ukazatelích. Vývoj v jednotlivých letech lze pozorovat v příloze č. 6 (tab. č. 1). Lze rozdělit na dvě fáze. Od roku 2008 docházelo k prudkému nárůstu nezaměstnaných absolventů s vrcholem v roce 2010. V roce 2011 došlo k poklesu ve všech ukazatelích. Následoval opětovný nárůst nezaměstnaných absolventů s vrcholem v roce 2013, kdy byly naměřeny maximální hodnoty u veškerých ukazatelů ve sledovaném období (kromě „dosud nepracovali“). Tempo nárůstu nezaměstnaných ve druhé fázi bylo nižší.

Celkový počet nezaměstnaných v čase vzrostl o 180 absolventů. Prohlubující se problémy s uplatněním na trhu práce lze pozorovat u absolventů všech fakult (viz příloha č. 6, tab. č. 2). Největší nárůst počtu nezaměstnaných mezi roky 2008 a 2013 byl zaznamenán u EKF a HGF. Nejedná se přitom o ojedinělý jev. V každém roce, ve všech ukazatelích, je nejvíce nezaměstnaných absolventů právě z EKF a HGF (viz příloha č. 6, tab. č. 1). Zarážející je výrazné zhoršení situace u absolventů vysoce technicky zaměřených fakult jako je FS, FAST a FEI. Například u absolventů FS, vzhledem k silnému zastoupení strojírenských oborů v kraji, by se dal očekávat spíše opačný vývoj.

Negativní trend lze pozorovat také ve vývoji nezaměstnaných dívek. Dívky v každém sledovaném roce tvořily většinu z celkového počtu nezaměstnaných absolventů. Pokud jde o fakulty tvořily většinu nezaměstnaných pouze u EKF, HGF a FMFI, a to v každém sledovaném roce (viz příloha č. 6, tab. č. 2). Zde je nutné konstatovat, že dané fakulty patřily k fakultám s největším celkovým počtem nezaměstnaných absolventů. U některých fakult lze pozorovat nepatrné zlepšení (FEI, FS). Nejvýraznější nárůst nezaměstnaných dívek byl zaznamenán u EKF a vcelku výrazné zhoršení situace je patrné také u HGF, FAST a FS.

Počet nezaměstnaných absolventů, kteří neměli doposud žádné zaměstnání, narůstal u většiny fakult. Jedině u FMFI došlo v průběhu času k mírnému zlepšení. Největší počet nezaměstnaných absolventů, kteří doposud nepracovali, byl zaznamenán v roce 2010. Poté došlo k poklesu až na druhou nejnižší naměřenou hodnotu v roce 2013, což se liší od vývoje ostatních ukazatelů (viz příloha č. 6, tab. č. 1). Negativně lze hodnotit snižující se počet dosud nepracujících absolventů přes celkový nárůst nezaměstnaných absolventů. Stále více absolventů získalo v průběhu studia praxi, ale i přes to nemohou najít zaměstnání.

Tab. č. 4.1.8: Rozdělení absolventů dle okresů (2013)

Okres	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1. 10. 2012 - 30. 9. 2013
Bruntál	6	5	2	4
Frýdek-Místek	64	34	40	52
Karviná	59	35	17	42
Nový Jičín	52	26	17	43
Opava	51	24	10	35
Ostrava-město	148	92	62	104
Nezaměstnaní absolventi v MSK	380	216	148	280

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.9: Rozdělení absolventů dle okresů (2008)

Okres	Celkem	Dívek	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1. 10. 2007 - 30. 9. 2008
Bruntál	4	3	3	4
Frýdek-Místek	35	20	29	32
Karviná	36	24	21	26
Nový Jičín	31	25	20	26
Opava	31	20	17	28
Ostrava-město	63	44	30	55
Nezaměstnaní absolventi v MSK	200	136	120	171

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

V tabulce č. 8 a č. 9 jsou uvedeni nezaměstnaní absolventi, rozdělení do jednotlivých okresů dle místa trvalého bydliště. Veškeré výsledné údaje lze zjistit v příloze č. 6, tab. č. 3 a 4. Ze zjištěných výsledků lze konstatovat, že se zhoršila situace ve všech okresech.

Nejvýrazněji se zhoršilo postavení absolventů v okrese Ostrava – město. Došlo zde k více než dvojnásobnému nárůstu nezaměstnaných absolventů ve všech ukazatelích mezi lety 2008 a 2013. Nejhorší postavení absolventů v daném okrese potvrzuje to, že v každém sledovaném roce, ve všech ukazatelích, byl nejvyšší počet nezaměstnaných zaznamenán právě zde. Vývoj nezaměstnaných v okrese Ostrava - město odpovídá jako jediný celkovému vývoji nezaměstnaných absolventů. Lze také rozdělit na dvě fáze, s vrcholy v roce 2010 resp. 2013 (viz příloha č. 6, tab. č. 3). Druhý největší nárůst nezaměstnaných absolventů v čase byl zaznamenán v okrese Frýdek – Místek.

Větší část nezaměstnaných absolventů evidovaných na ÚP v jednotlivých okresech zaujímaly dívky, a to téměř ve všech sledovaných letech. Výjimkou byl okres Nový Jičín, kde byla v letech 2013 a 2009 situace vyrovnaná (viz příloha č. 6, tab. č. 3). Nejvýraznější nárůst počtu nezaměstnaných dívek mezi lety 2008 a 2013 byl patrný v okresech Ostrava – město a Frýdek – Místek. Je třeba ovšem upozornit na to, že mezi danými lety došlo k procentuálnímu poklesu dívek na celkových nezaměstnaných absolventech ve sledovaných okresech, kromě okresu Bruntál.

Vcelku zajímavý byl vývoj v rámci ukazatele „dosud nepracovali“. Zatímco v roce 2008 tvořili nezaměstnaní absolventi, kteří neměli pracovní zkušenosti větší část nezaměstnaných téměř u všech okresů, v roce 2013 tomu bylo právě naopak. K nárůstu dosud neppracujících evidovaných absolventů došlo pouze v okresech Ostrava – město a Frýdek – Místek. V ostatních čtyřech okresech došlo k poklesu a to i přes nárůst celkových nezaměstnaných v daných okresech. Daný trend lze hodnotit velmi negativně, kdy i přes rostoucí zkušenosti absolventů s pracovním procesem došlo k většímu nárůstu nezaměstnaných absolventů ve všech okresech.

Tab. č. 4.1.10: Rozdělení absolventů dle bakalářů, magistrů a doktorů (2013)

Nejvyšší dosažené vzdělání	Celkem	Dívka	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1. 10. 2012 - 30. 9. 2013
Bc.	84	50	35	58
Ing.	278	159	107	209
PhD.	18	7	6	13
Nezaměstnaní absolventi v MSK	380	216	148	280

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.11: Rozdělení absolventů dle bakalářů, magistrů a doktorů (2008)

Nejvyšší dosažené vzdělání	Celkem	Dívka	Dosud nepracovali	Počet absolventů v evidenci ÚP, kteří ukončili školu v období 1. 10. 2007 - 30. 9. 2008
Bc.	33	16	19	21
Ing.	167	120	101	150
PhD.	0	0	0	0
Nezaměstnaní absolventi v MSK	200	136	120	171

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování.

V tabulce č. 10 a č. 11 jsou uvedeni nezaměstnaní absolventi, rozdělení dle bakalářů, magistrů a doktorů. Veškeré výsledné údaje lze zjistit v příloze č. 6, tab. č. 5 a 6. Opět lze konstatovat negativní trend, kdy dochází k nárůstu počtu nezaměstnaných absolventů ve všech formách dosaženého vzdělání mezi lety 2008 a 2013. Vývoj v jednotlivých letech sledovaného období je uveden v příloze č. 6, tab. č. 5.

Největší nárůst počtu nezaměstnaných byl u absolventů magisterského studia, ovšem vyšší dynamiku nárůstu lze pozorovat u absolventů bakalářského studia. Lze konstatovat zhoršující se postavení (v uplatnitelnosti na trhu práce) absolventů bakalářů oproti absolventům magisterského studia. Narůstá také počet nezaměstnaných absolventů doktorů. Tito absolventi jsou vysoce odborně vzděláni a mají za sebou komplexní výzkumnou práci. I přesto hledají stále obtížněji uplatnění na trhu práce. Zatímco v roce 2008 nebyl evidován na úradech práce v MSK žádný absolvent doktorského studia, tak v roce 2013 bylo evidováno již 18 těchto studentů. Daný trend lze hodnotit negativně.

Narůstá počet nezaměstnaných dívek u všech forem dosaženého vzdělání. Změna je patrná především u dívek s bakalářským vzděláním, kdy v počátku sledovaného období převládali nezaměstnaní chlapci, kdežto v roce 2013 již tvořily dívky téměř 60 % veškerých nezaměstnaných absolventů. Opačný vývoj je patrný u dívek s doktorským titulem, kdy v počátcích tvořily většinu nezaměstnaných, ovšem v roce 2013 již převládali nezaměstnaní chlapci (viz příloha č. 6, tab. č. 6). Vývoj nezaměstnaných absolventů potvrzuje předchozí závěry uváděné výše. Stále více absolventů již pracovalo, ovšem nemohou najít uplatnění na trhu práce. Bez ohledu na získaný titul.

Srovnání v rámci EKF

Autor se zabývá v této části situací v rámci EKF. Absolventi dané fakulty zaujímají nejhorší postavení mezi nezaměstnanými absolventy VŠB – TUO evidovanými v MSK. Nezaměstnaní absolventi jsou zde blíže rozdělení dle jednotlivých studijních programů. Jedná se o tři studijní programy:

- Ekonomika a management
- Hospodářská politika a správa
- Systémové inženýrství a informatika.

Pro správnou interpretaci je nutné uvést procentuální rozložení studentů v jednotlivých studijních programech EKF. Ekonomika a management – 62,5 %; Hospodářská politika

a správa – 33,88 %; Systémové inženýrství a informatika – 3,62 %. Jedná se o průměrné rozložení studentů za dva školní roky - 2011/2012 a 2012/2013 (viz Výroční zpráva EKF za rok 2012 dostupné z: <http://innet2.vsb.cz/cs/uni/uredni-deska/vyrocní-zpravy-a-zamery/>). Veškeré podklady pro tuto část lze nalézt v příloze č. 6, tab. č. 7 a 8.

Celkově bylo evidováno v kraji 788 nezaměstnaných absolventů EKF. Z toho 625 dívek, 522 absolventů dosud nepracovalo a 644 se přihlásilo na ÚP v roce, ve kterém ukončili studium. Dané hodnoty nesouhlasí s výše uvedenými údaji (tab. č. 4.1). Je to způsobeno evidencí ÚP, kdy se v některých případech objevují údaje za konkrétní obory, které se vyskytují pouze v jednom sledovaném roce, případně chybí údaj, o který studijní program se jedná.

Ekonomika a management

Nejhorší postavení zaujímali absolventi studijního programu Ekonomika a management, kdy tvořili téměř 65 % ze všech nezaměstnaných absolventů EKF ve sledovaném období. Potvrzuje to také vývoj v čase, kdy absolventi daného studijního programu tvořili většinu nezaměstnaných ve všech sledovaných letech. Nejvyšší počet nezaměstnaných byl evidován v okresech Ostrava – město a Opava. Při srovnání počátečního roku 2008 s rokem konečným 2013, lze pozorovat nárůst počtu nezaměstnaných absolventů daného studijního programu téměř ve všech ukazatelích. Výjimku tvořil ukazatel „dosud nepracovali“, kde došlo k mírnému snížení. Nejvýraznější nárůst počtu nezaměstnaných absolventů v čase byl v okrese Frýdek – Místek.

Celkově převládaly nezaměstnané dívky, a to ve všech okresech MSK, kdy dívky převládaly rovněž v každém sledovaném roce. Mezi lety 2008 a 2013 došlo k nárůstu počtu nezaměstnaných dívek.

Převládali absolventi, kteří dosud nepracovali, a to ve všech okresech. Dosud nepracující převládali v každém sledovaném roce, kromě roku 2013. Mezi lety 2008 a 2013 lze pozorovat snížení počtu nezaměstnaných, kteří doposud nepracovali.

Hospodářská politika a správa

Druhé nejhorší postavení zaujímali absolventi studijního programu Hospodářská politika a správa, kdy tvořili necelých 34 % ze všech nezaměstnaných absolventů EKF ve sledovaném období. Nejvyšší počet nezaměstnaných absolventů studijního programu byl evidován

v okresech Ostrava – město a Nový Jičín. Při srovnání počátečního roku 2008 s rokem konečným 2013, lze pozorovat nárůst počtu nezaměstnaných absolventů daného studijního programu ve všech ukazatelích, kromě ukazatele „dosud nepracovali“, kde došlo k mírnému snížení. Zatímco v roce 2008 počet nezaměstnaných absolventů studijního programu Ekonomika a management byl více než dvojnásobný oproti programu Hospodářská politika a správa, v roce 2013 se tento poměr změnil. Lze konstatovat výraznější zhoršení situace u absolventů studijního programu Hospodářská politika a správa. Nejvýraznější nárůst počtu nezaměstnaných absolventů v čase byl v okrese Ostrava – město.

Celkově převládaly ve sledovaném období nezaměstnané dívky, kdy tvořily více než 50 % ve všech okresech MSK. Mezi lety 2008 a 2013 došlo k nárůstu počtu nezaměstnaných absolventů dívek daného studijního programu. Dívky převládaly v každém sledovaném roce, a to v každém okrese.

Z celkového počtu nezaměstnaných absolventů převládali absolventi, kteří dosud nepracovali, a to ve všech okresech kromě okresu Opava. Mezi lety 2008 a 2013 lze pozorovat snížení počtu nezaměstnaných, kteří doposud nepracovali. Avšak stále dosud nepracující převládali v každém sledovaném roce, kromě roku 2013.

Systémové inženýrství a informatika

Absolventi studijního programu Systémové inženýrství a informatika tvořili pouze necelé 1 % ze všech nezaměstnaných absolventů EKF ve sledovaném období. Pouhých 19 nezaměstnaných absolventů tohoto studijního programu je ve sledovaném období rozloženo v celku pravidelně (1 – 5 nezaměstnaných v roce). Z tohoto důvodu se autor práce nadále tímto studijním programem nebude zabývat. Je ovšem nutné konstatovat, že zde došlo jako u jediného studijního programu ke snížení počtu evidovaných nezaměstnaných ve všech ukazatelích (mezi lety 2008 a 2013).

4.1.2. Druhá část – studenti a absolventi VŠB – TUO

V této části jsou sledovány vybrané ukazatele o studentech, absolventech a zájemcích o studium na VŠB – TUO. Nejprve jsou uvedeny celkové výsledky. Jedná se o celkový počet studentů, zájemců o studium, absolventů a neúspěšných studentů. Následně pak jejich vývoj

v čase. Ukazatele jsou sledovány za pětileté období, kdy jednotlivé roky jsou totožné s kalendářním rokem (1. 1. – 31. 12.).

Studenti jsou rozčleněni dle druhu studia na studenty bakalářského, magisterského, navazujícího magisterského a studenty doktorského studia. Dále jsou rozčleněni dle oblasti studia, na studenty přírodních věd a nauk, technických věd a nauk a studenty ekonomie. VŠB – TUO je univerzita zaměřená převážně na studium v oblasti technických věd a nauk. Šest ze sedmi fakult nabízí studium v akreditovaných studijních programech v dané oblasti (FBI; FAST; FS; FEI; HGF; FMMI), kdy dvě z nich (HGF a FEI) zároveň nabízí studium také v oblasti přírodních věd a nauk. Zde je nutné podotknout, že se jedná o studium přírodních věd a nauk především v doktorském studiu. Pouze jedna fakulta je zaměřena na studium v oblasti ekonomie (EKF).

Celkové výsledky

Tab. č. 4.1.12: Celkový počet studentů (2008 – 2012)

VŠB - TUO	Studijní programy						Celkem studentů	
	Bak.		Mag.		Mag. nav.			Dokt.
	P	K	P	K	P	K		
Přírodní vědy a nauky	4	0	0	0	0	88	380	472
Technické vědy a nauky	37 802	16 506	46	134	11 476	8 379	6 284	80 627
Ekonomie	17 544	2 793	47	0	8 557	1 166	1 248	31 355
Celkem	55 350	19 299	93	134	20 033	9 633	7 912	112 454
	74 649		227		29 666		7 912	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Celkově studovalo na VŠB – TUO ve sledovaném období 112 454 studentů. Převládali studenti v bakalářském studiu – 74 649 studentů (66,38 %). Následovali studenti v navazujícím magisterském studiu 26,38 %, doktorském studiu 7,04 % a magisterském studiu 0,20 %.

Převládali studenti oborů v oblasti technických věd a nauk 80 627 (71,70 %), což logicky odpovídá zaměření univerzity především na technické obory. Studenti ekonomie tvořili 27,88 % z celkového počtu studentů, kdy i přes zaměření univerzity na technické obory je zde patrný zájem o studium ekonomických oborů. Studijním oborům v oblasti přírodních věd a nauk se věnovalo pouze 0,42 % studentů, a to především v doktorském studiu.

Údaje o počtu studentů v rámci jednotlivých fakult byly dostupné pouze v letech 2011 a 2012. Souhrnně byl největší počet studentů zaznamenán u EKF, a to 27,58 % z veškerých studentů univerzity v daných dvou letech. Dále následovala FEI a HGF s přibližně 16 %.

Naopak nejmenším počtem studentů v rámci fakult disponovala FBI, a to pouze 7,5 % z veškerých studentů univerzity. (viz příloha č. 7, tab. č. 6)

Tab. č. 4.1.13. : Celkový počet zájemců o studium (2008 – 2012)

Skupiny akreditovaných studijních programů	Počet				
	všech přihlášek, které VŠB - TUO obdržela	*uchazečů o studium, kteří se zúčastnili přijímacího	*všech kladně vyřízených přihlášek	přijatých uchazečů	studentů, kteří se zapsali ke studiu
Přírodní vědy a nauky	2 253	9	7	1 894	1 615
Technické vědy a nauky	51 487	32 220	26 529	40 796	34 368
Ekonomie	28 142	17 127	12 570	18 054	14 478
Celkem	81 882	49 356	39 106	60 744	50 461

* pouze údaje za roky 2008 – 2010, v dalších letech nesledováno.

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Celkově podalo přihlášku ke studiu 81 882 zájemců. Z toho bylo přijato téměř 61 tis. uchazečů. Ke studiu se zapsalo 50 461 studentů (61,63 % ze všech obdržených přihlášek). Ve sledovaném období se nakonec z přijatých uchazečů ke studiu nezapsalo 16,93 %.

Nejvyšší úspěšnost přijetí byla zaznamenána u zájemců o studium přírodních věd a nauk, kdy bylo přijato a zároveň zapsáno ke studiu více než 71 % studentů. Může to být způsobeno rozložením studentů v rámci univerzity, kdy oblasti přírodních věd a nauk se věnují studenti převážně v doktorských studiích, kteří již disponují dostatečnými zkušenostmi z předcházejícího studia. Nejnižší úspěšnost přijetí byla zaznamenána u zájemců o studium ekonomie, a to necelých 52 %. Zde je potřeba upozornit na omezenou vypovídací hodnotu daného ukazatele. Počet studentů, kteří se zapsali ke studiu v oblasti přírodních věd a nauk, je výrazně ovlivněn rokem 2011. V daném roce byly veškeré studijní programy HGF klasifikovány právě jako programy spadající do oblasti přírodních věd a nauk, což nesouhlasí s ostatními roky (viz příloha č. 7, tab. č. 8).

Zajímavý je úbytek mezi přijatými uchazeči a uchazeči, kteří se nakonec ke studiu zapsali. Celkový rozdíl činil více než 10 000. Může to být způsobeno tím, že preferovali studium na jiné VŠ a přihláška ke studiu na VŠB – TUO sloužila pouze jako případná „pojistka“. Případně dali přednost jiným aktivitám.

K dispozici byly dále údaje o zájemcích o studium, rozděleny dle jednotlivých fakult. **Bohužel údaje se týkaly pouze dvou let (2011 a 2012).** Nicméně byly analyzovány a dá se říci, že byly zjištěny vcelku zajímavé výsledky (viz příloha č. 7, tab. č. 12 a č. 13)

Souhrnně bylo evidováno 31 740 přihlášek ke studiu. Z veškerých přihlášek bylo přijato 22 057 uchazečů (69,49 %) a ke studiu se zapsalo 19 095 (60,16 %) uchazečů. Ze všech přijatých uchazečů se ke studiu nezapsalo 13,43 %. Nejvíce přihlášek evidovala EKF, a to 33,35 % z veškerých přihlášek. Následovala HGF s 14,34 %. Nejmenší podíl z veškerých přihlášek měla FBI, a to 6,71 %. Z celkového počtu přijatých uchazečů bylo nejvíce z EKF 25,92 % a HGF 17,52 %. Nejméně z FBI 7,51 %. Z celkového počtu zapsaných ke studiu bylo nejvíce z EKF 28,26 % a HGF 17,19 %. Nejméně z FBI 6,7 %. Největší podíl přijatých uchazečů, kteří se ale nakonec nezapsali ke studiu, evidovala FAST 26,86 %. Dále FBI 19,43 % a FEI 17,24 %. Nejmenší podíl registrovala FS, a to 2,92 % dále pak EKF 5,62 %.

U bakalářského studia bylo evidováno 22 456 přihlášek, to je 70,75 % z veškerých přihlášek ke studiu podaných na VŠB – TUO. Z počtu přihlášek k bakalářskému studiu bylo přijato 67,32 % uchazečů a zapsáno ke studiu 55,38 % uchazečů. Zde je třeba upozornit na to, že pouze o něco více než polovina přihlášených uchazečů se nakonec ke studiu zapsala. Z přijatých uchazečů se ke studiu nakonec nezapsalo 17,07 %.

Největší úspěšnost uchazečů o studium zaznamenala HGF, kdy z přihlášek na danou fakultu bylo přijato 85,53 % uchazečů. Naopak z počtu přihlášek k bakalářskému studiu na EKF bylo nakonec ke studiu přijato pouhých 49,01 % uchazečů. Největší podíl zapsaných uchazečů ke studiu, z přihlášek k bakalářskému studiu na danou fakultu, zaznamenala HGF, a to 70,3 %. Naopak nejméně zapsaných zaznamenala EKF 45,20 %.

Zajímavě se jeví podíly přijatých uchazečů na jednotlivé fakulty, kteří se ale nakonec nezapsali ke studiu. Zarážející jsou výrazné rozdíly mezi jednotlivými fakultami. Celých 30,49 % přijatých uchazečů na FAST se nezapsalo ke studiu. Výrazné podíly lze pozorovat také u FBI (23,88 %) a FEI (21,91 %). Naopak nejmenší procento přijatých uchazečů, kteří se nezapsali ke studiu, evidovala FS 3,01 % a EKF 7,92 %.

Překvapivě se jeví například vysoký podíl u FEI. Daná fakulta je vedením univerzity prezentována jako tzv. „vlajková loď univerzity“, kdy by se dal předpokládat výrazný zájem uchazečů o studium na této fakultě. Zdá se ovšem, že potenciální studenti to v dané chvíli takto nevnímají.

U navazujícího magisterského studia bylo evidováno 8 506 přihlášek, to je 26,8 % z veškerých přihlášek ke studiu na VŠB – TUO. Z počtu přihlášek k navazujícímu magisterskému studiu bylo přijato 73,28 % uchazečů a zapsáno ke studiu 69,15 % uchazečů. Z přijatých uchazečů se ke studiu nakonec nezapsalo 5,63 %.

Největší úspěšnost uchazečů o studium zaznamenala FS, kdy z přihlášek na danou fakultu bylo přijato 94,94 % uchazečů. Naopak nejmenší úspěšnost byla zaznamenána u uchazečů o studium FMMI, a to 55,92 %. Největší podíl zapsaných uchazečů ke studiu, z přihlášek k navazujícímu magisterskému studiu na danou fakultu, zaznamenala FMMI 92,34 %. Naopak nejméně zapsaných evidovala FMMI 52,64 %.

Zajímavě se opět jeví podíly přijatých uchazečů na jednotlivé fakulty, kteří se ale nakonec nezapsali ke studiu. Celkově došlo ke snížení průměrného podílu z 17,60 % u bakalářského studia na 7,15 %. U jednotlivých fakult lze opět pozorovat výrazné rozdíly. Největší podíl přijatých uchazečů, kteří se ale nezapsali ke studiu, evidovala FAST 16,29 %. Naopak nejmenší podíl zaznamenala EKF 1,57 %. Nejvýraznější změna oproti bakalářskému studiu je patrná u FEI, kdy došlo ke snížení podílu o 15,67 %.

U doktorského studia bylo evidováno 778 přihlášek, to je 2,45 % z veškerých přihlášek ke studiu na VŠB – TUO. Z počtu přihlášek k doktorskému studiu bylo přijato 90,71 % uchazečů a zapsáno ke studiu 86,76 % uchazečů. Z přijatých uchazečů se ke studiu nakonec nezapsalo 4,39 %.

Největší úspěšnost zaznamenala FEI, kdy z přihlášek na danou fakultu byli přijati všichni uchazeči o doktorské studium. Naopak nejmenší úspěšnost byla zaznamenána u uchazečů o studium EKF, a to 78,89 %. Největší podíl zapsaných uchazečů ke studiu, z přihlášek k doktorskému studiu na danou fakultu, registrovala FEI 95,88 %. Naopak nejméně zapsaných z přihlášených uchazečů evidovala EKF, a to 75,36 %.

Rozdíly v podílech přijatých uchazečů na jednotlivé fakulty, kteří se ale nakonec nezapsali ke studiu, nejsou tak markantní jako u předcházejících druhů studia. Podstatný rozdíl lze spatřit převážně mezi HGF (8,28 %) a FAST (1,41%). Ostatní fakulty zaznamenaly obdobnou výši podílu, a to mezi 3 – 4 %.

Tab. č. 4.1.14: Celkový počet absolventů (2008 – 2012)

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem absolventů
	Bak.		Mag.		Mag. nav.		Dok.	
	P	K	P	K	P	K		
Přírodní vědy a nauky	4	0	0	0	0	0	21	25
Technické vědy a nauky	6 733	2 410	379	236	4 254	2 310	595	16 917
Ekonomie	4 907	733	556	0	3 233	188	73	9 690
Celkem	11 644	3 143	935	236	7 487	2 498	689	26 632
	14 787		1 171		9 985		689	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Celkově bylo evidováno 26 632 absolventů ve sledovaném období. Převládali absolventi bakalářského studia (více než 50 %). Nejmenší počet tvořili absolventi doktorského studia. Největší počet absolventů byl ze studijních programů v oblasti technických věd a nauk, a to více než 60 %. Následovali absolventi ekonomie 38,66 %.

Tab. č. 4.1.15: Celkový počet neúspěšných studentů (2008 – 2012)

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem
	Bak.		Mag.		Mag. Nav.		Dokt.	
	P	K/D	P	K/D	P	K/D		
Přírodní vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	44	44
Technické vědy a nauky	10 591	6 326	30	11	741	1 489	1 060	20 248
Ekonomie	3 474	726	14	0	852	280	236	5 582
Celkem	14 065	7 052	44	11	1 593	1 769	1 340	25 874
	21 117		55		3 362		1340	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Celkový počet neúspěšných studentů činil 25 874. Neúspěšností studentů se rozumí to, že jim bylo ukončeno v daném období studium z důvodů neuspokojivých studijních výsledků, případně samostatně (dobrovolně) ukončili studium z osobních důvodů. Výrazně převládali neúspěšní studenti bakalářského studia, kdy tvořili více než 81 % z veškerých neúspěšných studentů. Výrazně převládali také studenti v oblasti technických věd a nauk 78 %.

Zajímavě se jeví srovnání s tabulkou č. 14, kdy celkový počet absolventů v daném období je pouze o něco málo vyšší než počet neúspěšných studentů, kdy v některých letech neúspěšní studenti převyšovali počet absolventů. Neúspěšní studenti převyšovali počet absolventů v letech 2010 a 2011 (viz příloha č. 7, tab. č. 15, 16 a č. 20, 21)

Vývoj počtu studentů, zájemců o studium, absolventů a neúspěšných studentů

V této části byl sledován vývoj ukazatelů v čase. Pro analýzu vývoje byly zvoleny dva roky, a to počáteční rok 2008 a rok konečný 2012. Vývoj jednotlivých ukazatelů ve všech sledovaných letech lze zjistit v příloze č. 7.

Tab. č. 4.1.16: Počet studentů v roce 2012

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem studentů
	Bak.		Mag.		Mag. nav.		Dokt.	
	P	K	P	K	P	K		
Přírodní vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	162	162
Technické vědy a nauky	7 334	2 735	0	0	2 340	1 538	1 062	15 009
Ekonomie	3 185	450	0	0	1 571	312	161	5 679
Celkem	10 519	3 185	0	0	3 911	1 850	1 385	20 850
	13 704		0		5 761		1 385	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.17: Počet studentů v roce 2008

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem studentů
	Bak.		Mag.		Mag. nav.		Dokt.	
	P	K	P	K	P	K		
Přírodní vědy a nauky	4	0	0	0	0	0	6	10
Technické vědy a nauky	7 665	3 905	36	120	2 224	1 619	1 413	16 982
Ekonomie	3 359	702	45	0	1 577	90	326	6 099
Celkem	11 028	4 607	81	120	3 801	1 709	1 745	23 091
	15 635		201		5 510		1 745	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

V tabulce č. 16 a 17 jsou uvedeny počty studentů VŠB – TUO. Celkový vývoj počtu studentů v čase lze najít v příloze č. 7, tab. č. 1 - 5. Ze zjištěných výsledků lze konstatovat, že se snížil počet studentů v čase, a to o více než 2000. Snížení počtu studentů lze pozorovat téměř u všech ukazatelů. Pouze v magisterské navazujícím studiu došlo ke zvýšení počtu studentů, a také u studentů v oblasti přírodních věd a nauk. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán u studentů bakalářského studia, ovšem nejvyšší dynamiku poklesu lze pozorovat u studentů doktorského studia. Vývoj v jednotlivých letech potvrzuje snižující se trend počtu studentů. Od roku 2009 lze sledovat klesající počet studentů, a to u všech druhů studia, kromě doktorského studia v oblasti přírodních věd a nauk.

Tab. č. 4.1.18: Počet zájemců o studium v roce 2012

Skupiny akreditovaných studijních programů	Počet				
	všech přihlášek, které VŠB - TUO obdržela	*uchazečů o studium, kteří se zúčastnili přijímacího řízení	*všech kladně vyřízených přihlášek	přijatých uchazečů	studentů, kteří se zapsali ke studiu
Přírodní vědy a nauky	45	0	0	45	44
Technické vědy a nauky	10 792	0	0	8 111	6 779
Ekonomie	4 906	0	0	2 790	2 622
Celkem	15 743	0	0	10 946	9 445

* v daném roce nebylo zjišťováno. Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.19: Počet zájemců o studium v roce 2008

Skupiny akreditovaných studijních programů	Počet				
	všech přihlášek, které VŠB - TUO obdržela	uchazečů o studium, kteří se zúčastnili přijímacího řízení	všech kladně vyřízených přihlášek	přijatých uchazečů	studentů, kteří se zapsali ke studiu
Technické vědy a nauky	10 835	10 736	8 946	8 890	7 421
Ekonomie	5 662	5 521	3 988	3 891	2 878
Celkem	16 497	16 257	12 934	12 781	10 299

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

V tabulce č. 18 a 19 jsou uvedeny počty zájemců o studium na VŠB – TUO. Celkový vývoj počtu zájemců o studium v čase lze najít v příloze č. 7, tab. č. 7 - 13. Ze zjištěných výsledků je patrné, že klesá zájem o studium na VŠB - TUO. Pokles je možno pozorovat u všech ukazatelů. Zde je nutno konstatovat, že ukazatel počtu uchazečů o studium, kteří se zúčastnili přijímacího řízení, a počet všech kladně vyřízených přihlášek nebyl v roce 2012 evidován.

V roce 2008 bylo ze všech obdržených přihlášek přijato 77,48 % uchazečů, kdy ke studiu se zapsalo 62,43 % uchazečů. V roce 2012 bylo přijato 69,53 % uchazečů, kdy se ke studiu zapsalo 60 % uchazečů z celkového počtu obdržených přihlášek. Daný vývoj lze hodnotit negativně, kdy stále menší procento uchazečů je přijato a stále menší procento uchazečů se zapíše ke studiu.

Pozitivně lze hodnotit snižující se podíl uchazečů, kteří byli přijati, ale ke studiu se nezapsali. V roce 2008 tvořil podíl studentů, kteří se nezapsali ke studiu ze všech přijatých uchazečů 19,42 %. V roce 2012 to bylo již pouze 13,71 %.

Tab. č. 4.1.20: Počet absolventů akreditovaných studijních programů v roce 2012

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem absolventů
	Bak.		Mag.		Mag. nav.		Dok.	
	P	K	P	K	P	K		
Přírodní vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	12	12
Technické vědy a nauky	1 449	439	0	0	1 013	587	139	3 627
Ekonomie	972	128	0	0	691	59	16	1 867
Celkem	2 421	567	0	0	1 704	647	167	5 506
	2 988		0		2 351		167	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.21: Počet absolventů akreditovaných studijních programů v roce 2008

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem absolventů
	Bak.		Mag.		Mag. nav.		Dok.	
	P	K	P	K	P	K		
Technické vědy a nauky	1 301	516	349	127	477	262	105	3 137
Ekonomie	965	91	489	0	393	0	17	1 955
Celkem	2 266	607	838	127	870	262	122	5 092
	2 873		965		1 132		122	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

V tabulce č. 20 a 21 jsou uvedeny počty absolventů VŠB – TUO. Celkový vývoj počtu absolventů v čase lze najít v příloze č. 7, tab. č. 14 - 18. Z výsledných údajů lze konstatovat narůstající počet absolventů v čase. Narůstající počet absolventů je patrný u všech druhů studia. Jediné snížení počtu absolventů v čase je u magisterského studia, kdy v roce 2012 nebyl evidován ani jeden. Je to dáno změnou struktury studia, kdy v roce 2008 byl počet absolventů téměř rovnoměrně rozdělen mezi magisterské studium a navazující magisterské studium. Poté docházelo k postupnému snižování absolventů magisterského studia a zároveň k nárůstu absolventů navazujícího studia. V roce 2012 byli evidováni absolventi pouze u navazujícího magisterského studia.

Zvýšení počtu absolventů je patrné v akreditovaných studijních programech v oblasti technických věd a nauk a přírodních věd a nauk (v roce 2008 žádný evidovaný absolvent). Potvrzuje to vývoj v jednotlivých letech, kdy téměř v každém roce docházelo k nárůstu počtu technicky vzdělaných absolventů. Naopak nižší počet absolventů lze zaznamenat v oblasti ekonomie. Zde je patrný klesající trend od roku 2009.

Tab. č. 4.1.22: Počet neúspěšných studentů v akreditovaných studijních programech v roce 2012

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem neúspěšných studentů
	Bak.		Mag.		Mag. nav.		Dok.	
	P	K	P	K	P	K		
Přírodní vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	30	30
Technické vědy a nauky	1 982	1 159	1	0	201	356	171	3 870
Ekonomie	685	146	0	0	165	117	59	1 172
Celkem	2 667	1 305	1	0	366	473	260	5 072
	3 972		1		839		260	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.1.23: Počet neúspěšných studentů v akreditovaných studijních programech v roce 2008

VŠB - TUO	Studijní programy							Celkem neúspěšných studentů
	Bak.		Mag.		Mag. nav.		Dok.	
	P	K	P	K	P	K		
Technické vědy a nauky	2 069	1 193	13	4	103	211	162	3 755
Ekonomie	529	98	10	0	110	0/12	23	782
Celkem	2 598	1 291	23	4	213	223	185	4 537
	3 889		27		436		185	

Zdroj: Výroční zprávy VŠB – TUO, vlastní zpracování.

V tabulce č. 22 a 23 jsou uvedeny počty neúspěšných studentů VŠB – TUO. Celkový vývoj počtu neúspěšných studentů v čase lze najít v příloze č. 7, tab. č. 19 - 23. Ze zjištěných výsledků se dá říci, že došlo k nárůstu počtu neúspěšných studentů mezi roky 2008 a 2012, a to u všech druhů studia (kromě magisterského studia). Zjevně nejvýraznější zhoršení situace je patrné u navazujícího magisterského studia, kde došlo k nárůstu téměř o dvojnásobek. Výrazný

nárůst neúspěšných studentů je dále patrný v oblasti ekonomie. Na základě vývoj v jednotlivých letech lze pozorovat, že od roku 2008 narůstal celkový počet neúspěšných studentů až do roku 2010, poté docházelo ke snižování celkového počtu až na konečnou hodnotu 5072 neúspěšných studentů v roce 2012.

Zajímavostí je, že se od roku 2010 daří snižovat počet neúspěšných studentů bakalářského a doktorského studia, ovšem navazujícího magisterského studia nikoliv.

Zjištěné poznatky

První část dané kapitoly byla zaměřena na nezaměstnané absolventy VŠB – TUO zapsané na Úřadech práce v **Moravskoslezském kraji**. Zjištěné poznatky jsou nejprve prezentovány z celkových údajů a následně z údajů týkajících se vývoje v čase. Zjištěné poznatky se týkají nezaměstnaných absolventů rozdělených dle okresů, fakult a druhu vzdělání, kdy v tomto pořadí jsou níže uvedeny.

- 1) **Celkově** bylo v České republice evidováno na Úřadech práce 2883 nezaměstnaných absolventů univerzity za sledované období šesti let. Z toho 63 % (1823) v Moravskoslezském kraji. Více než 1/3 nezaměstnaných absolventů v MSK byla registrována v okrese Ostrava – město. Druhý největší počet evidován překvapivě v okrese Frýdek – Místek, přestože má daný okres nejnižší průměrnou mírou registrované nezaměstnanosti v kraji. U všech okresů převládaly nezaměstnané dívky a dosud nepracující absolventi.
- 2) Lze konstatovat celkové zhoršení situace u všech okresů MSK **v čase**. Nejvýraznější zhoršení bylo patrné v okrese Ostrava – město, a to více než dvojnásobný nárůst nezaměstnaných absolventů v čase. Druhý nejvyšší nárůst byl evidován v okrese Frýdek – Místek. Ve všech letech sledovaného období převládaly nezaměstnané dívky u všech okresů, kromě okresu Nový Jičín. Nejvýraznější nárůst nezaměstnaných dívek zaznamenán v okrese Ostrava – město a Frýdek – Místek. V roce 2008 převládali dosud nepracující u všech okresů v kraji kromě Ostravy, v roce 2013 již pouze v okrese Ostrava – město a Frýdek – Místek. Daný vývoj lze hodnotit negativně, kdy ve většině okresů v současnosti převládají nezaměstnaní absolventi s praxí, ovšem stále nemohou nalézt zaměstnání.

- 3) **Celkově** nejhůře hledali uplatnění absolventi EKF, kdy tvořili téměř polovinu ze všech nezaměstnaných absolventů evidovaných na Úřadech práce v MSK. Nezaměstnané dívky převládaly pouze u EKF, HGF, FMMI, ale převládaly výrazně. V průměru tvořily více než 70 % nezaměstnaných absolventů, u zbývajících fakult v průměru pouze necelých 20 %. U všech fakult převládali nezaměstnaní absolventi bez praxe.
- 4) U všech fakult byl registrován nárůst nezaměstnaných absolventů **v čase**. Největší nárůst byl zaznamenán u EKF a HGF, které měli zároveň v každém roce, u všech sledovaných ukazatelů, evidován největší počet nezaměstnaných absolventů. Překvapivý byl výrazný nárůst počtu nezaměstnaných absolventů FS, i přes výrazné zastoupení strojírenských oborů v kraji. Nejvýraznější nárůst nezaměstnaných dívek byl u EKF. V současnosti, kromě FBI, převládají u všech fakult nezaměstnaní absolventi s praxí, kdy je patrná změna proti roku 2008, ve kterém převládali téměř u všech fakult absolventi bez praxe. Daný vývoj lze hodnotit negativně. Problém s nalezením zaměstnání mají absolventi s praxí napříč fakultami. Nejedná se o problém absolventů konkrétní fakulty.
- 5) **Celkově** byl zaznamenán největší počet nezaměstnaných absolventů s ukončeným magisterským studiem, a to téměř 80 %. Daný podíl se odrážel ve všech ukazatelích.
- 6) Byl zaznamenán nárůst nezaměstnaných absolventů u všech druhů studia **v čase**. Nejvyšší tempo nárůst nezaměstnaných absolventů bylo zjištěno u absolventů s ukončeným bakalářským studiem. V roce 2008 nebyl evidován ani jeden nezaměstnaný absolvent s ukončeným doktorským studiem. V roce 2013 bylo zaznamenáno již 18 těchto absolventů. Lze to považovat za negativní trend, kdy i vysoce kvalifikovaní absolventi stále hůře hledají práci.

Druhá část kapitoly byla zaměřena na zájemce o studium, studenty a absolventy VŠB – TUO. Na základě zjištěných výsledků lze vyvodit několik závěrů:

- 1) **Z celkového počtu** studentů ve sledovaném období studovalo nejvíce v bakalářském studiu 66,38 %. Převládali studenti v akreditovaných studijních programech z oblasti technických věd a nauk 71,70 %, což odpovídá zaměření univerzity převážně na

technické obory (studium v dané oblasti nabízí šest ze sedmi fakult). Lze ovšem konstatovat výrazný zájem o studium akreditovaných programů v oblasti ekonomie, kdy zde studovalo téměř 28 % z veškerých studentů (studium v dané oblasti nabízí pouze EKF).

Zajímavostí je, že v daném období převyšoval celkový počet studentů celkový počet přihlášek ke studiu, což naznačuje klesající zájem o studium na VŠB - TUO. Z celkového počtu přihlášek, které VŠB – TUO obdržela, se zapsalo ke studiu 62 % uchazečů, což je vcelku nízké procento. Z celkového počtu přijatých uchazečů se nakonec ke studiu nezapsalo více než 10 000 uchazečů (17 %). Nejnižší úspěšnost přijetí byla zaznamenána u uchazečů o studium v oblasti ekonomie 52 %.

Celkově převládali absolventi bakalářského studia, kdy tvořili více než 50 % veškerých absolventů. Zajímavý je vysoký podíl absolventů studijních programů v oblasti ekonomie 39 %. V daném období byl celkový počet neúspěšných studentů pouze o něco málo nižší než celkový počet absolventů, kdy v roce 2010 a 2011 dokonce převládal počet neúspěšných studentů nad absolventy. Patrné jsou problémy se studiem zejména u studentů bakalářského studia. Z celkového počtu neúspěšných studentů, bylo 81 % v bakalářském studiu.

- 2) Lze konstatovat snižující se počet studentů **v čase**, kdy celkový rozdíl mezi roky 2008 a 2012 činil více než 2000 studentů. Pokles studentů byl zaznamenán u všech druhů studia, kromě navazujícího magisterského studia. Nejvýraznější pokles byl patrný u bakalářského studia. Ovšem nejvyšší dynamika poklesu počtu studentů byla zaznamenána u doktorského studia.

Dále lze konstatovat pokles zájmu o studium na VŠB – TUO v čase, kdy klesl počet přihlášek. Klesl také počet přijatých uchazečů, a to o téměř 2000. Zároveň klesla úspěšnost přijetí ze 77 % na 70 %. Daný vývoj lze považovat za negativní. Pozitivně lze hodnotit snižující se podíl uchazečů, kteří byli přijati, ale ke studiu se nezapsali.

Byl zaznamenán narůstající počet absolventů v čase u bakalářského, magisterského i doktorského studia. Avšak u studijních programů v oblasti ekonomie byl zaznamenán pokles absolventů mezi roky 2008 a 2012.

Veskrze negativně lze hodnotit nárůst neúspěšných studentů v čase u všech druhů studia. Nejvýraznější zhoršení situace bylo patrné u navazujícího magisterského studia, kdy byl zaznamenán téměř dvojnásobný nárůst neúspěšných studentů. Je třeba konstatovat, že vedení VŠB – TUO zavedlo příslušnou politiku boje za snižování

neúspěšnosti studentů. Od roku 2010 se daří snižovat neúspěšnost u studentů bakalářského a doktorského studia, avšak u studentů magisterského studia nikoliv. Celkově lze konstatovat, že daná politika nebyla ve sledovaném období příliš úspěšná. V roce 2008 byl evidován vyšší počet studentů a zároveň nižší počet neúspěšných studentů, nežli v roce 2012.

Zjištěné poznatky dle jednotlivých fakult, kdy byl sledován zájem o studium a počet studentů (pouze ze souhrnných údajů za roky 2011 a 2012)

Lze konstatovat výrazné rozdíly v přijetí uchazečů ke studiu u jednotlivých fakult, u bakalářského, magisterského i doktorského studia. U uchazečů bakalářského studia bylo z přihlášek k bakalářskému studiu přijato 86 % - HGF; 49 % - EKF. U uchazečů navazujícího magisterského studia 95 % - FS; 56 % - FMML. U doktorského studia 100 % - FEI; 78 % - EKF.

Dále byly registrovány výrazné rozdíly u jednotlivých fakult v podílu přijatých, ale nezapsaných uchazečů ke studiu. U uchazečů o bakalářské studium FAST - 31 %; EKF - 8 %; FS - 3 %. U uchazečů o navazující magisterské studium FAST - 16 %; FS - 3 %; EKF - 2 %. U uchazečů o doktorské studium HGF - 8 %; EKF - 4 %; FAST - 1,5 %. Nejvýraznější snížení podílu přijatých, ale nezapsaných uchazečů bylo zaznamenáno u FEI o necelých 16 % (mezi bakalářským a navazujícím magisterským studiem).

Lze konstatovat dominantní postavení EKF, která zaznamenala největší počet přihlášených, přijatých i zapsaných uchazečů ke studiu z celkového počtu přihlášek. Zároveň má druhé nejnižší procento přijatých, ale nezapsaných uchazečů ke studiu. Největší počet přihlášek byl registrován u bakalářského studia, 71 % z veškerých přihlášek. U bakalářského studia bylo zapsáno ke studiu pouze 55 % uchazečů z veškerých přihlášek k bakalářskému studiu. Lze konstatovat, že s rostoucí formou vzdělání roste procento přijatých uchazečů a klesá procento přijatých, ale nezapsaných uchazečů.

Zajímavostí je, že u FEI bylo zaznamenáno 22 % (třetí nejvyšší podíl) nezapsaných uchazečů z přijatých uchazečů k bakalářskému studiu. Daná fakulta je prezentována vedením univerzity jako tzv. „vlajková loď“ univerzity. Lze konstatovat, že to takto v současnosti potenciální studenti příliš nevnímají.

Závěr

Poskytování vzdělání patří mezi tradiční a prioritní úlohu univerzity. Univerzitu lze chápat, jako producenta vysoce kvalifikovaného lidského kapitálu, kdy vysoké školy obecně produkují nejvzdělanější skupinu obyvatel státu a samozřejmě i regionu. V současnosti jsou to právě lidské zdroje a jejich tzv. „intelektuální bohatství“, které jsou považovány za hlavní zdroj kreativity, tvorby inovací a zajištění konkurenceschopnosti regionu. Vysoce vzdělané lidské zdroje mohou vést k zakládání podniků s vysokou přidanou hodnotou, ke kreativnímu přístupu k problémům, ke zvýšení produktivity práce atd., čímž jsou schopny významně působit na regionální ekonomiku. Právě vzděláváním, ale také výchovou, se zvyšuje úroveň lidského kapitálu v regionu. Vzdělání působí na ekonomický růst, čímž přináší návratnost celé společnosti. V neposlední řadě působí také na kulturu obecně, ale významně ovlivňuje také kulturu regionu.

Za podstatnou úlohu univerzity (i VŠB – TUO) lze označit zajištění dostatečného počtu studentů, kdy je podstatný rostoucí případně konstantní zájem o studium na univerzitě, což je určitým odrazem kreditu univerzity. Důležité je také sledovat schopnost absolventů najít práci, kdy právě schopnost trhu práce absorbovat vysoce odborně vzdělanou pracovní sílu může mít zásadní vliv na rozvoj regionu(ů). Jako užitečné se jeví také sledovat procento přijatých, ale nakonec nezapsaných uchazečů ke studiu. Daný ukazatel může pomoci objasnit, zda mají uchazeči o studium opravdový zájem studovat na VŠB – TUO, či přihláška ke studiu na tuto univerzitu slouží pouze jako alternativa v případě, že se nedostanou na univerzitu jinou. Zde je nutno podotknout, že autor vychází z předpokladu, že přihlášení uchazeči chtějí na nějaké vysoké škole studovat (samozřejmě zde existuje možnost např. nečekaných rodinných důvodů, či upřednostnění pracovního poměru i přes podanou přihlášku).

Zjištěné údaje o VŠB – TUO **nelze hodnotit příliš pozitivně**, a to zejména při sledování vývoje v čase. Celkový počet studentů převyšoval celkový počet přihlášek v daném období. Z celkového množství přihlášek bylo zapsáno ke studiu pouze 62 % uchazečů. Z celkového množství přijatých uchazečů ke studiu ve sledovaném období pěti let, se jich ke studiu nakonec nezapsalo více než 10 000 (17 %). Celkově bylo pouze o něco málo více studentů, kteří absolvovali než studentů, kteří neúspěšně ukončili studium (v roce 2010 a 2011 dokonce neúspěšní převládali).

Dále lze konstatovat negativní vývoj v čase, kdy klesl počet přihlášek, klesl počet přijatých uchazečů a zároveň klesla úspěšnost přijetí uchazečů v čase. Nicméně pozitivně lze

hodnotit klesající procento přijatých, ale nakonec nezapsaných uchazečů ke studiu. Dále byl zaznamenán klesající počet studentů u bakalářského a doktorského studia, kdy nejrychleji se snižoval počet studentů v doktorském studiu. Také byl patrný výrazný nárůst neúspěšných studentů v čase.

K dispozici byly dále údaje o zájmu o studium a o počtu studentů na univerzitě dle jednotlivých fakult. I když dané údaje byly k dispozici pouze za dva roky (2011 a 2012) dá se předpokládat, že výsledné závěry budou platné i v celém pětiletém sledovaném období. Byly zde patrné markantní rozdíly v přijetí uchazečů u jednotlivých fakult, a to u všech druhů studia. Například u bakalářského studia bylo souhrnně za dva roky přijato na HGF 86 % z veškerých přihlášených uchazečů na danou fakultu, zatímco na EKF pouze 49 %. Celkově bylo u bakalářského studia zapsáno ke studiu pouze 55 % z přihlášených uchazečů o bakalářské studium. Dále byly patrné také výrazné rozdíly u jednotlivých fakult v přijatých, ale nezapsaných uchazečích ke studiu, a to opět u všech druhů studia.

Patrné jsou také problémy s nezaměstnanými absolventy v regionu (MSK). Z celkového počtu nezaměstnaných absolventů VŠB - TUO evidovaných na Úřadech práce v celé ČR bylo 63 % (1823) evidováno v MSK, kdy celkově převládaly nezaměstnané dívky a absolventi, kteří doposud nezískali praxi.

V MSK byla evidována téměř 1/3 nezaměstnaných absolventů v okrese Ostrava – město. Téměř polovina nezaměstnaných absolventů v kraji byli absolventi EKF (na EKF studuje přibližně 28 % z veškerých studentů).

Vývoj v čase ukazuje negativní trend, kdy narůstá počet nezaměstnaných absolventů v čase u všech okresů MSK, u všech fakult a u všech druhů vzdělání. Lze konstatovat, že se jedná o strukturální problém regionu, nejedná se pouze o problém určitého oboru či lokality (okresu). Negativně lze hodnotit zjištění, že v současné době převládají ve většině okresů nezaměstnaní absolventi s praxí, kdy na počátku sledovaného období tomu tak nebylo. Lze říci, že stále více absolventů má pracovní zkušenosti, ale nemohou sehnat práci, a to i přes obecné tvrzení zaměstnavatelů, že to je právě nedostatek praxe, který je největší překážkou současných absolventů. Překvapivý byl vcelku výrazný nárůst nezaměstnaných absolventů FS, i přes výrazné zastoupení strojírenských oborů v kraji. Problematicky se jeví také nárůst nezaměstnaných absolventů doktorského studia. V roce 2008 nebyl evidován ani jeden nezaměstnaný, v roce 2013 již 18 nezaměstnaných. Absolventi doktorského studia jsou vzdělanými odborníky ve svých oborech, i přesto stále hůře hledají uplatnění na trhu práce.

Pro zajištění dlouhodobého rozvoje regionu, by bylo vhodné posílit vliv univerzity v oblasti vzdělávání. Pro další rozvoj regionu je potřeba zajistit dostatečnou, jak kvalitu, tak i kvantitu vzdělaných lidských zdrojů uplatnitelných na trhu práce.

4.2. Druhý pilíř – výzkum, experimentální vývoj a inovace VŠB - TUO

Druhý pilíř je rozdělen na dvě části. První část je zaměřena na výši finanční podpory ze státního rozpočtu, kterou VŠB – TUO poskytly instituce veřejného sektoru na VaVaI. Druhá část je zaměřena na výsledky VaVaI, kterých dosáhla VŠB – TUO ve sledovaném období, kdy byly zkoumány pouze výsledky jednotlivých fakult.

4.2.1. První část – finanční podpora ze státního rozpočtu na VaVaI

První část je zaměřena na výši finanční podpory ze státního rozpočtu, kterou VŠB – TUO poskytly subjekty veřejného sektoru na VaVaI. Sledováno bylo období šesti let mezi roky 2008 a 2013. Nejprve byla zkoumána celková výše finančních prostředků poskytnutých všemi subjekty veřejné správy, které v daném období přispěly na VaVaI všech pracovišť univerzity. Dále byla pozornost zaměřena především na poskytnuté finanční prostředky na VaVaI jednotlivých fakult. Finanční podporu jednotlivým fakultám poskytly ve sledovaném období tři subjekty veřejné správy a ministerstva (souhrnně veškerá ministerstva). Jednalo se o:

- 1) Akademii věd České republiky (AV ČR).
- 2) Grantovou agenturu České republiky (GA ČR).
- 3) Technologickou agenturu České republiky (TA ČR).
- 4) Ministerstva.

Tab. č. 4.2.1: Výše podpory VŠB - TUO dle poskytovatelů v tis. Kč

Poskytovatel podpory	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
AV ČR	7 905	1 445	1 445	0	0	0	10 795
ČBÚ	6 263	10 765	2 710	0	0	0	19 738
GA ČR	49 055	57 935	50 817	43 067	19 625	19 490	239 989
Ministerstva	165 930	220 529	284 327	508 544	563 968	562 284	2 305 582
SÚJB	0	0	0	0	0	0	0
TA ČR	0	0	0	23 851	52 418	62 329	138 598
Celkem	229 153	290 674	339 299	575 462	636 011	644 103	2 714 702

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

Tabulka č. 1 zobrazuje výši podpory ze státního rozpočtu na VaVaI rozdělenou dle veškerých poskytovatelů podpory. Údaje se týkají všech pracovišť univerzity. Celkově VŠB – TUO získala za sledované šestileté období 2 714 702 tis. Kč. Výrazná část prostředků plynula především z jednotlivých ministerstev. Naopak žádné prostředky nezískala univerzita ze SÚJB a v posledních třech letech také z AVČR a ČBÚ. Celkově lze pozorovat rostoucí trend podpory ze státního rozpočtu, kdy mezi roky 2008 a 2013 došlo k téměř trojnásobnému navýšení. V každém sledovaném roce získala univerzita finanční podporu pouze z ministerstev a GAČR. U ministerstev lze konstatovat každoroční zvyšování podpory, kdy k výraznému nárůstu poskytnuté podpory došlo zejména po roce 2010. Naopak u GAČR lze konstatovat ubývající sumu podpory ve sledovaném období. V posledních letech narůstá význam TAČR, ze které univerzita získala v posledních třech letech více než 138 mil. Kč, což je druhá nejvyšší suma.

V dalších částech se autor zabýval pouze vybranými poskytovateli. Jednalo se o ministerstva, AVČR, GAČR a TAČR.

Tab. č. 4.2.2: Výše podpory fakult VŠB – TUO dle vybraných poskytovatelů v tis. Kč.

Poskytovatel podpory	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
AV ČR	7 905	1 445	1 445	0	0	0	10 795
GA ČR	44 285	41 164	31 472	37 066	15 236	12 545	181 768
Ministerstva	98 148	134 722	154 314	241 230	256 684	108 062	993 160
TA ČR	0	0	0	21 151	38 228	45 337	104 716
Celkem za fakulty	150 338	177 331	187 231	299 447	310 148	165 944	1 290 439
Celkem za ostatní pracoviště	72 552	102 578	149 358	276 015	325 863	478 159	1 404 525
Celkem za VŠB - TUO	222 890	279 909	336 589	575 462	636 011	644 103	2 694 964

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

V tabulce č. 2 je uvedena výše podpory ze státního rozpočtu na VaVaI, kterou získaly fakulty a ostatní pracoviště VŠB – TUO od vybraných poskytovatelů. Ve sledované období, univerzita inkasovala od čtyř vybraných subjektů celkově téměř 2,7 mld. Kč. Z toho fakulty získaly 1,3 mld. Kč a ostatní pracoviště univerzity 1,4 mld. Kč. Lze pozorovat, že finanční podpora fakult převyšovala nad ostatními pracovišti do roku 2011, poté se situace změnila. Již

od roku 2010 docházelo k prudkému navyšování prostředků poskytnutých ze strany ministerstev na podporu VaVaI ostatních pracovišť univerzity, až na dosud nejvyšší hodnotu v roce 2013 (srovnání s tab. č. 4.2.1).

Do roku 2012 narůstala finanční podpora na VaVaI fakult, ovšem v roce 2013 došlo k prudkému poklesu inkasovaných prostředků. Je to zapříčiněno zejména výrazným úbytkem finančních prostředků ze strany ministerstev. Nejvýraznější měrou se na podpoře fakult podílely ministerstva a GAČR, kdy je zde patrný nárůst významu TAČR. Dané rozložení koresponduje s tabulkou č. 4.2.1 uvedenou výše.

Tab. č. 4.2.3: Výše podpory rozdělena dle jednotlivých fakult VŠB – TUO v tis. Kč.

Příjemce podpory	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
FAST	8 919	7 947	8 740	8 364	5 897	7 477	47 344
FBI	3 970	3 824	4 572	14 109	16 619	16 585	59 679
FS	15 912	26 734	24 784	24 268	45 983	36 192	173 873
FEI	35 922	44 536	39 258	121 749	148 264	37 314	427 043
HGF	14 996	19 203	19 189	46 274	35 797	21 751	157 210
FMMI	64 948	67 936	86 318	79 318	48 897	33 175	380 592
EKF	5 671	7 151	4 370	5 365	8 691	13 450	44 698
Celkem za fakulty	150 338	177 331	187 231	299 447	310 148	165 944	1 290 439

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

V tabulce č. 3 je uvedena výše podpory ze státního rozpočtu na VaVaI, rozdělena dle jednotlivých fakult univerzity. Podrobnější údaje pro tuto část lze najít v příloze č. 8, tab. č. 1 – 7.

Celkově plynulo nejvíce prostředků ze státního rozpočtu do FEI, a to necelá 1/3, kdy největší sumu získala v roce 2012. Výraznou část podpory inkasovala také FMMI, 380 mil. Kč. Naopak nejmenší podpora byla zaznamenána u EKF a FAST, a to 44 mil. Kč., respektive 47 mil. Kč. U většiny fakult lze pozorovat zvýšení získané částky v čase, mezi roky 2008 a 2013 (kromě FAST a FMMI). Nejvýraznější nárůst byl patrný u FBI, a to o čtyřnásobek. Naopak k největšímu snížení podpory ze státního rozpočtu došlo u FMMI, o více než polovinu. Výrazné snížení celkových finančních prostředků po roce 2012 se nejvíce projevilo u FEI, kde došlo k poklesu téměř o 75 %. I přes výrazné snížení po roce 2012 došlo u EKF a FAST k mírnému navýšení inkasovaných prostředků.

Téměř všechny fakulty získaly ve sledovaném období šesti let nejvíce finančních prostředků z ministerstev. Dané prostředky z ministerstev tvořily většinou kolem 80 % z veškerých prostředků inkasovaných ze státního rozpočtu na VaVaI (u HGF pouze 56 %). Pouze u EKF netvořily prostředky z ministerstev většinu, ale pouze 43 %, kdy zbylých 56 % získala fakulta z GAČR. Alespoň v jednom roce inkasovaly všechny fakulty nějakou podporu

od GAČR a ministerstev a kromě EKF, také z TAČR. Prostředky z AVČR plynuly pouze do FEI a HGF, kdy větší část získala FEI. Zde je nutno konstatovat, že AVČR podporovala fakulty pouze do roku 2010.

V rámci GAČR, jako poskytovatele finančních prostředků ze státního rozpočtu, získala největší část prostředků FMMI, a to 28 %. Naopak nejméně inkasovala FBI, a to pouze 0,7 %. Celkově zde byl patrný pokles inkasovaných finančních prostředků u veškerých fakult mezi roky 2008 a 2013 (kromě FBI). Nejvýraznější změnu v čase zaznamenala FAST, kdy v roce 2013 získala pouze 11,5 % z původní sumy v roce 2008. Naopak nejmenší úbytek byl patrný u FEI, která inkasovala téměř 53 % z původní sumy v roce 2008.

Z ministerstev získaly fakulty nejvíce finančních prostředků na VaVaI. Největší část prostředků inkasovala FEI 36 %. Naopak nejméně EKF necelé 2 %. Celkově byl patrný relativně mírný nárůst získaných prostředků u všech fakult v čase, mezi roky 2008 a 2013 (kromě FMMI). Nejvýraznější absolutní nárůst zaznamenala FS, kdy došlo ke zvýšení o 16 mil. Kč. Nejvyšší dynamika nárůstu byla patrná u FBI. U FMMI došlo k výraznému snížení podpory, kdy v roce 2013 získala pouze 34 % z původní sumy v roce 2008.

Jednotlivé fakulty získávaly prostředky ze státního rozpočtu prostřednictvím TAČR pouze od roku 2011, kdy EKF nezískala finanční podporu ani v jednom sledovaném roce a FAST pouze v roce 2013 (přibližně 1 mil. Kč.). Nejvíce prostředků inkasovala FMMI 30 %. Nejméně byla podporována FBI, a to 10 % z celkové částky poskytnuté TAČR (nebereme v úvahu EKF a FAST). Mezi roky 2011 a 2013 lze pozorovat nárůst finančních prostředků u všech fakult, kromě FBI kde došlo k poklesu a EKF. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán u FEI a HGF.

4.2.2. Druhá část – výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Druhá část je zaměřena na výsledky VaVaI, kterých dosáhla VŠB – TUO ve sledovaném období, kdy byly zkoumány pouze výsledky jednotlivých fakult. Sledováno bylo období šesti let mezi roky 2008 a 2013, respektive období pěti let mezi roky 2008 a 2012, kdy za rok 2013 bylo k dispozici minimum údajů. Jednotlivé výsledky byly zařazovány do vymezeného časového úseku na základě uplatnění výsledku v daných letech. Výsledky byly řazeny do tří kategorií, dle druhu výsledku. Jednalo se o:

- 1) Publikační výsledky.
- 2) Výsledky aplikovaného výzkumu.
- 3) Ostatní výsledky.

Výsledky byly zkoumány jednak dle fakult, které je vytvořily a dále dle subjektů veřejné správy, které je dodaly do databáze (IS VaVal).

Tab. č. 4.2.4: Počet výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dle poskytovatele dat (2008 – 2013)

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	832	100	24	956
FBI	277	34	35	346
FS	1 594	558	41	2 193
FEI	1 880	464	27	2 371
HGF	1 494	291	87	1 872
FMMI	1 991	207	64	2 262
EKF	1 512	2	30	1 544
Celkem	9 580	1 656	308	11 544

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.2.5: Výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dle poskytovatele dat v %. (2008 – 2013)

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	8,68	6,04	7,79	8,28
FBI	2,89	2,05	11,36	3,00
FS	16,64	33,70	13,31	19,00
FEI	19,62	28,02	8,77	20,54
HGF	15,59	17,57	28,25	16,22
FMMI	20,78	12,50	20,78	19,59
EKF	15,78	0,12	9,74	13,37
Celkem	100	100	100	100

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

V tabulce č. 4 a č. 5 jsou uvedeny výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, rozdělené dle jednotlivých fakult, kdy jednotlivé fakulty byly předkladateli dat. Jedná se o výsledky podporované ze státního rozpočtu ČR. Celkové výsledky jsou totožné s tabulkou v předešlé části, kdy bylo evidováno 11 544 výsledků. Největší množství příspěvků bylo evidováno v kategorii publikačních výsledků 83 %, poté v kategorii aplikovaného výzkumu 14,3 %. Naopak nejméně v kategorii ostatních výsledků 2,7 %. Celkově největší množství

výsledků předložila FEI, a to necelých 21 %. Nejmenší množství, ze všech fakult, předložila FBI 3 %.

V rámci publikační činnosti byla neaktivnější FMFI, která předložila téměř 21 % veškerých publikačních výsledků. Nejméně publikačních výsledků bylo zaznamenáno v rámci FBI 3 %. U výsledků aplikovaného výzkumu byl největší počet evidován u FS, téměř 34 %. Významné postavení zde zaujímal také FEI, která předložila 28 % z veškerých výsledků dané kategorie. Naopak nejmenší měrou se zde podílela EKF pouze 0,12 %. Z kategorie ostatních výsledků předložila nejvíce výsledků HGF 28%, nejméně pak FAST necelých 8 %.

Tab. č. 4.2.6: Počet výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dle poskytovatele dat v roce 2012

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	262	42	3	307
FBI	59	17	19	95
FS	211	152	2	365
FEI	392	134	0	526
HGF	571	146	12	729
FMFI	406	134	15	555
EKF	273	1	2	276
Celkem	2 174	626	53	2 853

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.2.7: Počet výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dle poskytovatele dat v roce 2008

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	120	7	1	128
FBI	58	1	3	62
FS	278	21	18	317
FEI	270	11	5	286
HGF	188	8	12	208
FMFI	378	8	12	398
EKF	314	0	15	329
Celkem	1 606	56	66	1 728

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

V Tabulce č. 6 a 7 jsou uvedeny výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v letech 2008 a 2012. Veškeré výsledné údaje v jednotlivých letech lze zjistit v příloze č. 8, tab. č. 8 - 13. Celkově lze konstatovat narůstající trend počtu výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v čase, kdy téměř v každém roce došlo k nárůstu. Mezi roky 2008 a 2012 došlo ke zvýšení celkového počtu výsledků o 65 %. V rámci fakult došlo ke

zvýšení počtu předložených výsledků u všech fakult kromě EKF. Nejvýraznější nárůst byl patrný u HGF. U jednotlivých druhů výsledků byl zaznamenán výrazný nárůst u publikační činnosti a zejména pak u aplikovaného výzkumu. Naopak došlo k poklesu výsledků v čase u kategorie ostatních výsledků. Celkově došlo ke změně rozložení výsledků v jednotlivých kategoriích. V roce 2008 tvořil podíl publikačních výsledků na všech výsledcích 93 %, podíl výsledků aplikovaného výzkumu 3,2 % a ostatních výsledků 3,8 %. V roce 2012 tvořil podíl publikačních výsledků na všech výsledcích 76,2 %, podíl výsledků aplikovaného výzkumu necelých 22 % a ostatních výsledků 1,8 %. Byl zde patrný narůstající zájem o aplikovaný výzkum v čase.

Mezi roky 2008 a 2012 došlo k nárůstu publikačních výsledků u pěti fakult. Pouze u EKF a FS došlo k poklesu. Nejvýraznější nárůst byl patrný u HGF, kdy došlo k trojnásobnému navýšení publikačních výsledků v čase. Nejvyšší úbytek lze pozorovat u FS. Nejmenší množství publikačních výsledků předložila FBI, a to v každém sledovaném roce.

U výsledků aplikovaného výzkumu došlo mezi sledovanými roky k nejvýraznější změně. Celkově lze pozorovat nárůst počtu výsledků v každém sledovaném roce. Patrný byl zejména prudký nárůst v roce 2010, oproti letům předcházejícím. Dá se konstatovat výrazný nárůst předložených výsledků u všech fakult v čase (kromě EKF, kde byl nárůst minimální). V každém sledovaném roce byl největší počet výsledků aplikovaného výzkumu zaznamenán u FS, nejméně pak u EKF. Fakulta strojní měla také ve všech sledovaných letech nejvyšší procentuální podíl výsledků aplikovaného výzkumu na všech výsledcích dané fakulty ze všech. Z původního podílu 6,6 % v roce 2008 se dostala až na 42 % podíl v roce 2012.

U kategorie ostatních výsledků byl mezi sledovanými roky celkově zaznamenán mírný pokles. Pokles v počtu výsledků evidovaly tři fakulty, stejný počet fakult zaznamenal nárůst výsledků a u HGF byl počet výsledků totožný. Nejvyšší nárůst byl patrný u FBI.

Celkově lze říci, že největší změnu zaznamenala HGF. Mezi počátečním rokem a rokem konečným došlo k výraznému navýšení předloženého počtu výsledků, jak u publikační činnosti, tak u aplikovaného výzkumu.

Tab. č. 4.2.8: Výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dle dodavatele dat (2008 – 2013)

Dodavatel dat	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
AV ČR	128	0	3	131
GA ČR	2 067	172	29	2 268
Ministerstva	7 291	1 440	272	9 003
TA ČR	94	44	4	142
Celkem	9 580	1 656	308	11 544

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

V tabulce č. 8 jsou uvedeny výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za fakulty VŠB – TUO, rozděleny dle dodavatele dat do databáze. Jednotliví dodavatelé získali údaje o výsledcích z fakult VŠB – TUO, tudíž byly výsledné údaje totožné s tabulkou č. 4. Jedná se o výsledky podporované z veřejných prostředků ČR. Celkově bylo evidováno 11 544 výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za fakulty VŠB – TUO. Největší počet výsledků byl dodán z ministerstev 78 %. Nejméně pak z TAČR a AVČR, a to přibližně 2,5 %. Celkově převládly publikační výsledky u všech dodavatelů dat. Největší část, z veškerých výsledků, tvořily publikační výsledky u AVČR 98 %. Nejmenší část pak u TAČR 66 %, kde významnou část tvořily výsledky aplikovaného výzkumu 31 %.

Tab. č. 4.2.9: Výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dle dodavatele dat v roce 2012

Dodavatel dat	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
AV ČR	2	0	0	2
GA ČR	245	17	1	263
Ministerstva	1859	575	48	2 482
TA ČR	68	34	4	106
Celkem	2 174	626	53	2 853

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.2.10: Výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dle dodavatele dat v roce 2008

Dodavatel dat	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
AV ČR	79	0	3	82
GA ČR	437	18	15	470
Ministerstva	1090	38	48	1 176
TA ČR	0	0	0	0
Celkem	1 606	56	66	1 728

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

V tabulce č. 9 a 10 jsou uvedeny výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za fakulty VŠB – TUO, rozděleny dle dodavatele dat do databáze v letech 2008 a 2012. Veškeré výsledné údaje lze zjistit v příloze č. 8, tab. č. 14 - 19. Celkově lze konstatovat, že došlo k nárůstu počtu výsledků u ministerstev a TAČR v čase. Naopak k poklesu došlo u AVČR a GAČR. Obdobná situace byla patrná u jednotlivých druhů výsledků.

Jak již bylo uvedeno v předcházejícím textu, jednotlivé fakulty předkládaly dodavatelům dat (což jsou subjekty poskytující podporu ze státního rozpočtu) údaje o výsledcích svého výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. V následujícím textu jsou uvedeni jednotliví dodavatelé dat, kdy bylo zkoumáno, jakým způsobem se podílejí jednotlivé fakulty na předložených výsledcích, dále byl sledován vývoj počtu výsledků u jednotlivých dodavatelů v čase. Veškeré výsledné údaje pro danou část je možno najít v příloze č. 8, tab. č. 20 - 43.

Tab. č. 4.2.11: Rozdělení výsledků dle fakult, dodavatel dat AVČR (2008 – 2013)

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	7	0	0	7
FBI	0	0	0	0
FS	11	0	0	11
FEI	69	0	3	72
HGF	38	0	0	38
FMMI	3	0	0	3
EKF	0	0	0	0
Celkem	128	0	3	131

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

U AVČR byly evidovány pouze publikační výsledky (až na rok 2008). Největší počet výsledků byl předložen v roce 2008. Celkově se největší měrou na výsledcích dodaných AVČR podílela FEI, která vytvořila 55 % veškerých výsledků. Daná fakulta jako jediná předložila také výsledky v kategorii ostatní. Naopak EKF a FBI nevytvořila výsledek žádný. Celkově lze pozorovat výrazný úbytek výsledků v čase. V každém sledovaném roce klesal počet výsledků, až na minimální hodnotu (2) v roce 2012. Mezi srovnávanými roky 2008 a 2012 bylo snížení patrné u čtyř fakult, kdy ostatní fakulty nepředložily výsledky žádné.

Tab. č. 4.2.12: Rozdělení výsledků dle fakult, dodavatel dat GAČR (2008 – 2013)

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	142	10	0	152
FBI	8	1	0	9
FS	254	46	0	300
FEI	525	67	2	594
HGF	329	30	11	370
FMMI	479	17	9	505
EKF	330	1	7	338
Celkem	2067	172	29	2268

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

U GAČR také výrazně převažovali publikační výsledky 91 %. Nicméně zde byl již patrný podíl výsledků aplikovaného výzkumu 7,5 %. Největší počet výsledků byl zaznamenán v roce 2010. Celkově se největší měrou na výsledcích dodaných GAČR podílela FEI, která vytvořila 26 % z veškerých výsledků. Daná fakulta měla také největší počet publikačních výsledků a výsledků aplikovaného výzkumu. Naopak nejmenší měrou se na výsledcích podílela FBI pouze 0,4 %. U FS byl ze všech fakult zaznamenán nejvyšší podíl výsledků aplikovaného výzkumu na všech výsledcích dané fakulty, a to 15 %.

Celkově se počet veškerých výsledků fakult snížil v čase o 44 %. Nejvýraznější snížení bylo patrné u FS. Celkové snížení počtu výsledků v čase se odrazilo u všech druhů výsledků. Nicméně vývoj v jednotlivých letech, v kategorii výsledků aplikovaného výzkumu, lze považovat za pozitivní, kdy sice došlo ke snížení mezi roky 2008 a 2012, avšak snížení bylo minimální. Naopak v letech 2010 a 2011 byl zaznamenán prudký nárůst v této kategorii oproti letům předešlým.

V rámci publikační činnosti předkládaly nejvíce výsledků FEI a FMMI, a to téměř ve všech sledovaných letech. Naopak nejméně FBI, a to také ve všech sledovaných letech. Celkově došlo mezi lety 2008 a 2012 ke snížení počtu výsledků u pěti fakult, kdy jediná HGF předložila v roce 2012 výsledků více. U aplikovaného výzkumu předložily alespoň jeden výsledek ve sledovaném období všechny fakulty, avšak EKF a FBI pouze jeden. Kromě roku 2008 předložila v každém roce nejvíce výsledků FEI. Příspěvky fakult v kategorii ostatních výsledků byly minimální. Mezi roky 2008 a 2012 došlo k poklesu až na pouhý jeden příspěvek v roce 2012. V počátečním roce předložily výsledky v této kategorii celkem čtyři fakulty, kdy v roce 2012 pouze jedna.

Tab. č. 4.2.13: Rozdělení výsledků dle fakult, dodavatel dat Ministerstva (2008 – 2013)

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	678	88	24	790
FBI	266	29	33	328
FS	1317	489	41	1847
FEI	1271	390	22	1683
HGF	1097	258	74	1429
FMMI	1480	185	55	1720
EKF	1182	1	23	1206
Celkem	7291	1440	272	9003

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

Největší množství výsledků z výzkumu, experimentálního vývoje a inovací bylo dodáno z ministerstev. Publikační výsledky zde tvořily 80 %, avšak významnou část tvořily také výsledky z kategorie aplikovaného výzkumu, téměř 16 %. Nejvíce výsledků bylo dodáno v roce 2012. Celkově bylo evidováno více než 1000 výsledků u pěti ze sedmi fakult, kdy nejmenší množství bylo zaznamenáno u FBI, která zaostávala především v publikační činnosti. U výsledků publikační činnosti bylo zaznamenáno nejvíce příspěvků u FMMI, a to 20 % z veškerých příspěvků fakult. Zde je nutno podotknout, že kromě FBI a FAST měly ostatní fakulty relativně podobný počet příspěvků jako FMMI. V kategorii ostatních výsledků byl evidován největší počet u HGF 27 %. Celkově se největší měrou na výsledcích dodaných ministerstvy podílela FS, která vytvořila 20,5 % z veškerých výsledků. Naopak nejmenší měrou se na výsledcích podílela FBI, a to pouze 3,6 %. U FS byl ze všech fakult zaznamenán nejvyšší podíl výsledků aplikovaného výzkumu na všech výsledcích dané fakulty, a to 26,5 %. Výrazný podíl byl zaznamenán také u FEI 23 %.

Celkově lze konstatovat narůstající počet výsledků v čase. Mezi roky 2008 a 2012 došlo k více než dvojnásobnému nárůstu, kdy narůstající počet lze sledovat v každém roce sledovaného období. Mezi roky 2008 a 2012 došlo ke zvýšení počtu výsledků u všech fakult, kromě EKF. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán u HGF. K nárůstu v čase docházelo jak u výsledků publikační činnosti, tak především u výsledků aplikovaného výzkumu, kde došlo k patnáctinásobnému navýšení počtu výsledků.

U publikační činnosti došlo k 41 % nárůstu v čase. Nejvýraznější navýšení počtu výsledků zde bylo patrné u HGF, více než čtyřnásobný nárůst. Nejméně výsledků v publikační činnosti zaznamenala FBI. Jediná FS evidovala snížení publikační činnosti v čase.

U výsledků aplikovaného výzkumu byl v roce 2012 patrný vyšší počet výsledků u všech fakult, oproti roku 2008. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán v rámci HGF. Naopak nejnižší u EKF, která předložila pouze jeden výsledek. Téměř v každém roce předala nejvíce výsledků v této kategorii FS, kdy pouze v roce 2012 to byla HGF.

Celkově v kategorii ostatních výsledků nenastala v čase změna. Nicméně byl zaznamenán nárůst počtu výsledků u čtyř fakult a pokles u tří.

Tab. č. 4.2.14: Rozdělení výsledků dle fakult, dodavatel dat TAČR (2008 – 2013)

Fakulta	Druh výsledku			Celkem
	Publikační výsledky	Výsledky aplikovaného výzkumu	Ostatní výsledky	
FAST	5	2	0	7
FBI	3	4	2	9
FS	12	23	0	35
FEI	15	7	0	22
HGF	30	3	2	35
FMMI	29	5	0	34
EKF	0	0	0	0
Celkem	94	44	4	142

Zdroj: www.isvav.cz, vlastní zpracování.

U TAČR převažovala také publikační činnost 66 %, ovšem významné postavení zde zaujímaly výsledky aplikovaného výzkumu 31 %. Nejvíce výsledků bylo zaznamenáno v roce 2012. Celkově se největší měrou na výsledcích dodaných TAČR podílely FS a HGF, které vytvořily každá 25 % z veškerých výsledků. Žádný výsledek nebyl zaznamenán u EKF. V rámci publikační činnosti byl největší počet příspěvků zaznamenán u HGF a FMMI. Největší počet aplikovaných výsledků vytvořila opět FS, kdy zde byl zaznamenán také největší podíl výsledků aplikovaného výzkumu na všech výsledcích dané fakulty, a to 66 %.

Celkově lze konstatovat narůstající počet výsledků v čase. Zde je nutno podotknout, že první výsledek TAČR dodala v roce 2010, kdy v předchozích letech nebyl evidován výsledek žádný. Mezi roky 2010 a 2012 došlo k nárůstu u všech druhů výsledků a u veškerých fakult (samozřejmě kromě EKF).

Závěr

Aktivity v oblasti výzkum patří mezi základní úlohu univerzity. Samozřejmě to platí také v případě VŠB – TUO. Aby mohla univerzita úspěšně plnit danou úlohu je potřeba zajistit dostatečné množství finančních prostředků, bez kterých si lze v současné době výzkum stěží

představit. Významnou roli zde zastávají instituce veřejné správy, které poskytují finanční prostředky ze státního rozpočtu na vědu a výzkum. Samozřejmě jsou univerzity nuceny předkládat výsledky své vědecké práce. Množství výsledků, ale především jejich kvalita tvoří vizitku každé univerzity.

V rámci druhého pilíře bylo zkoumáno **financování** výzkumu, experimentálního vývoje a inovací VŠB – TUO ze státního rozpočtu **a množství výsledků VaVaI** za vymezené časové období. Na základě zjištěných výsledků, lze uvést několik poznatků. Pozornost byla zaměřena především na jednotlivé fakulty univerzity a instituce veřejného sektoru, které univerzitě poskytly finanční prostředky.

Celkově získala VŠB – TUO ze státního rozpočtu na podporu VaVaI 2,7 mld. Kč ve sledovaném období. Na financování se podílely ministerstva a další čtyři instituce veřejné správy. Největší sumu finančních prostředků získala univerzita od ministerstev 85 %. Celkově lze konstatovat, že narůstala finanční podpora od subjektů veřejného sektoru v čase. Jednotlivé fakulty univerzity získaly ve sledovaném období 1,3 mld. Kč., což bylo 48 % z veškerých finančních prostředků poskytnutých na VaVaI ze státního rozpočtu. Ostatní pracoviště získaly 1,4 mld. Kč. Ve stejném období bylo celkově evidováno 11 544 výsledků VaVaI jednotlivých fakult VŠB – TUO (dle roku uplatnění výsledku). Nejvíce finančních prostředků získaly fakulty od ministerstev 77 % a GAČR 20 % ze všech získaných finančních prostředků. Ovšem z celkového sumy poskytnuté ministerstvy na VaVaI všech pracovišť VŠB - TUO to bylo pouze 43 %. Podílu finanční podpory ministerstev a GAČR odpovídalo také množství výsledků, kdy ministerstvu předali fakulty data ve výši 78 % veškerých vytvořených výsledků a GAČR 20 %.

Nejvíce finančních prostředků ve sledovaném období získala FEI 33 % a FMFI téměř 30 %. Naopak nejméně prostředků inkasovala EKF, a to pouze 3,5 %. Nejvíce výsledků ve sledovaném období bylo vytvořeno v rámci FEI 20,5 % a FMFI 19,6 %. Naopak nejméně u FBI 3 %. Nejvíce prostředků poskytnutých v rámci AVČR a ministerstev získala FEI. Od GAČR a TAČR získala nejvíce prostředků FMFI. Nejméně prostředků od GAČR a TAČR inkasovala FBI. Od ministerstev EKF, kdy je zde potřeba podotknout, že to byly převážně prostředky z ministerstev, které plynuly na VaVaI jednotlivých fakult. Nejvíce výsledků vytvořila v rámci AVČR a GAČR ve sledovaném období FEI 55 %, resp. 26 %. V rámci ministerstev a TAČR to byla fakulta strojní, která vytvořila 20,5 %, resp. 25 % veškerých výsledků. U všech institucí byl nejnižší počet výsledků evidován u FBI, kromě TAČR (EKF).

Lze říci, že byl zaznamenán mírný nárůst finančních prostředků poskytnutých fakultám univerzity v čase, od vybraných subjektů veřejné správy (mezi roky 2008 a 2013). Daleko výraznější nárůst finanční podpory byl ovšem zaznamenán u ostatních pracovišť, kdy od roku 2012 převyšovala finanční podpora na VaVaI ostatních pracovišť sumu podpory na výzkumné činnosti prováděné v rámci fakult. Projevilo se to zejména v roce 2013, kdy ostatní pracoviště inkasovala téměř třikrát vyšší částku nežli fakulty. Narůstající finanční podpora VaVaI fakult mezi roky 2008 a 2012 neodpovídala nárůstu počtu výsledků mezi lety 2008 a 2012. Finanční podpora vzrostla o 106 %, kdežto počet výsledků o 65 %.

U většiny fakult byl zaznamenán nárůst finanční podpory v čase (ke snížení došlo pouze u FAST a FMFI). Registrován byl také nárůst počtu výsledků u všech fakult, kromě EKF u které i přes zvýšení finanční podpory došlo k poklesu počtu výsledků v čase. Mezi roky 2008 a 2012 došlo k nejvýraznějšímu navýšení finanční podpory u FEI a FS. Ve stejném období došlo k nejvýraznějšímu nárůstu v počtu výsledků u HGF, u které došlo k více než trojnásobnému nárůstu. Ve sledovaném období byl zaznamenán pokles finančních prostředků z AVČR a GAČR, naopak narůstaly prostředky poskytované ministerstvy a TAČR. Danému vývoji odpovídal nárůst v počtu výsledků v čase u TAČR a ministerstev, naopak u AVČR a GAČR došlo k poklesu.

Výsledky VaVaI činnosti fakult univerzity byly dále rozděleny do tří kategorií. Jednalo se o výsledky publikační činnosti, aplikovaného výzkumu a ostatní výsledky. Celkový počet výsledků VaVaI vytvořených fakultami byl za dané období 11 544. Celkově převažovali publikační výsledky 83 %. Výsledky aplikovaného výzkumu tvořili 14 % z veškerých výsledků fakult a ostatní výsledky 3 %. Nejvíce publikačních výsledků vytvořila FMFI, a to 21 %. Naopak nejméně FBI pouze necelé 3 %. Nejvíce výsledků aplikovaného výzkumu vytvořila FS 34 % a FEI 28 % z veškerých výsledků aplikovaného výzkumu fakult. Nejméně EKF 0,12 %. V kategorii ostatních výsledků vytvořila nejvíce výsledků HGF 28 % a FMFI 21 %. Nejméně FBI 3 %. Nejvýraznější podíl výsledků aplikovaného výzkumu na všech výsledcích dané fakulty ve sledovaném období byl registrován u FS 25 %. Naopak nejmenší u EKF, a to pouze 0,12 %. Publikační výsledky převládaly u všech institucí veřejné správy. Nejvýrazněji u AVČR 98 %. Nejméně naopak u TAČR 66 %. U výsledků aplikovaného výzkumu bylo registrováno nejvíce výsledků u ministerstev 87 %, GAČR 10 %, kdy u AVČR nebyl registrován výsledek žádný. Obdobné rozložení je patrné také v kategorii ostatních výsledků. Největší podíl výsledků aplikovaného výzkumu na celkových výsledcích byl registrován u TAČR 31 %.

Mezi roky 2008 a 2012 byl zaznamenán nárůst v počtu výsledků u publikační činnosti a aplikovaného výzkumu. V kategorii ostatních výsledků došlo k mírnému poklesu. U publikační činnosti byl zaznamenán nejvýraznější nárůst v počtu výsledků v čase u HGF. Naopak nejméně publikačních výsledků vytvořila v každém sledovaném roce FBI. Výrazný nárůst byl patrný zejména u výsledků aplikovaného výzkumu. V roce 2008 tvořily výsledky aplikovaného výzkumu pouze 3,2 % na veškerých výsledcích, v roce 2012 to bylo již 22 %. U aplikovaného výzkumu byl registrován nárůst v počtu výsledků v každém sledovaném roce, kdy byl patrný výrazný nárůst u všech fakult (kromě EKF, kde byl nárůst minimální). Největší počet výsledků aplikovaného výzkumu, v každém roce, vytvořila FS. Zároveň měla největší podíl aplikovaného výzkumu na celkových výsledcích dané fakulty v každém sledovaném roce (v roce 2012 již 42 %). Celkově byla nejvýraznější změna zaznamenána u HGF, kdy došlo mezi roky 2008 a 2012 k významnému nárůstu počtu výsledků jak u publikační činnosti, tak u aplikovaného výzkumu. Zatímco v roce 2008 byl registrován u dané fakulty třetí nejnižší počet výsledků, v roce 2012 to bylo suverénně nejvíce. Nárůst v počtu výsledků v čase byl zaznamenán u TAČR a ministerstev. Naopak u AVČR a GAČR došlo mezi roky 2008 a 2012 k poklesu. Daný průběh se projevil u všech druhů výsledků.

4.3. Třetí pilíř – výnosy z doplňkové činnosti VŠB – TUO

Odborná literatura se shoduje na tom, že vysoké školy mají pozitivní vliv na rozvoj regionu(ů). Zvláště technické vysoké školy mohou svým zaměřením přispívat či vytvářet rozvojové impulsy, které dále ovlivňují dění v regionu.

V této kapitole jsou analyzovány výnosy získané z doplňkové činnosti Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava (dále jen VŠB – TUO), kdy jsou použita dostupná data v délce devíti let (2004 – 2012). Doplňkovou činností jsou myšleny činnosti navazující na vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou nebo další tvůrčí činnost VŠB – TUO sloužící k účinnějšímu využívání lidských zdrojů a majetku VŠB – TUO. Dané výnosy v zásadě udávají velikost poptávky, vyjadřují kvantifikovaný zájem zákazníků o doplňkovou činnost. Kapitola je zaměřena pouze na některé doplňkové činnosti univerzity, které jsou poskytovány v rámci smluvního výzkumu a výzkumně - vývojových služeb uvedených v klasifikaci produkce (CZ – CPA) uvedené v příloze č. 5.

Univerzita zde vystupuje jako poskytovatel činností (dodavatel) smluvního výzkumu a prodejce VaV služeb, kdy zákazníkem (odběratelem) jsou subjekty soukromého i veřejného

sektoru sídlící na území České republiky. Výnosy univerzity získává prostřednictvím prodeje produkce jednotlivých fakult a „ostatních pracovišť“. Ostatní pracoviště jsou v tomto případě vysoce kvalifikovaná pracoviště poskytující produkty na špičkové úrovni. Disponují moderním technologickým zázemím a zaměřují se na užší okruh bádání nežli samotné fakulty. V průběhu sledovaného období se díky organizačním změnám struktura ostatních pracovišť měnila. Seznam aktuálních vysoce kvalifikovaných ostatních pracovišť fungujících v rámci VŠB – TUO je uveden v příloze č. 3.

Kapitola se skládá ze dvou dílčích částí. První část je věnována výnosům získaným od odběratelů sídlících na území celé České republiky (**dále jen ČR**). V druhé části jsou analyzovány výnosy získané od odběratelů sídlících pouze na území Moravskoslezského kraje (**dále jen MSK**), včetně rozdělení výnosů do jednotlivých okresů tohoto kraje.

Celkové výnosy VŠB – TUO v České republice

Tato část je zaměřena na přínos univerzity v období devíti let. Uvedeny jsou výnosy z doplňkové činnosti, jejich podíl na celkových výnosech univerzity (hlavní + doplňková činnost), rozdělení výnosů podle pracovišť a výnosy získané v rámci jednotlivých fakult. Dále lze v příloze č. 9, tab. č. 1 a 2 nalézt deset nejvýznamnějších zákazníků VŠB – TUO v jednotlivých letech sídlících na území ČR a srovnání výnosů z veškeré doplňkové činnosti vybraných univerzit.

Tab. č. 4.3.1: Výnosy VŠB - TUO v ČR za období 04-12

Rok	Roční výnosy VŠB - TUO v ČR (Kč)	Podíl ročních výnosů na celkovém výnose (%)
2004	21 035 000	5,84
2005	22 728 000	6,31
2006	19 402 000	5,39
2007	23 245 000	6,46
2008	32 435 000	9,01
2009	30 292 347	8,41
2010	64 727 670	17,98
2011	61 929 729	17,20
2012	84 267 023	23,40
Celkový výnos (9 let)	360 061 769	100

Zdroj: Oddělení doplňkové činnosti VŠB - TUO, vlastní zpracování.

V tabulce č. 1 jsou uvedeny výnosy z doplňkové činnosti VŠB – TUO, získané od subjektů sídlících na území ČR.

Za sledované období činil celkový výnos univerzity 360 061 769 Kč. V počátečním roce 2004 univerzita získala výnos ve výši 21 mil. Kč, tj. 5,84 % z celkového výnosu. V posledním roce 2012 činil výnos již 84 mil. Kč, tj. 23,40 % z celkového výnosu. Vývoj výnosů lze rozdělit do tří časových úseků. Od roku 2004 do roku 2007 je vývoj relativně konstantní, kdy se suma výnosů pohybuje okolo 21 mil. Kč. V letech 2008 - 2009 dochází k prvnímu výraznějšímu nárůstu na více než 30 mil. Kč. Závěrečný časový úsek tvoří roky 2010 – 2012, kdy dochází k nejvýraznějším změnám. Roční výnosy se dostávají nad 60 mil. Kč, respektive nad 80 mil. Kč v roce 2012. Nejvýraznější skokový nárůst produkce lze spatřit v roce 2010, o více než 34. mil Kč.

Na základě zjištěných výsledků se dá říci, že vývoj poptávky byl diferencovaný. Zatímco v počátečních letech byla poptávka relativně konstantní, došlo převážně v posledních třech letech k jejímu výraznému navýšení.

Tab č. 4.3.2: Podíl výnosů doplňkové činnosti na celkových výnosech VŠB – TUO v tis. Kč.

Rok	Celkový roční výnos VŠB - TUO	Roční výnos z doplňkové činnosti	Podíl dop. č. na ročním výnose (%)
2004	1 366 144	21 035	1,54
2005	1 580 315	22 728	1,44
2006	1 729 082	19 402	1,12
2007	1 990 724	23 245	1,17
2008	2 067 697	32 435	1,57
2009	2 155 880	30 292	1,41
2010	2 128 636	64 728	3,04
2011	2 259 540	61 930	2,74
2012	2 438 882	84 267	3,46
Celkový výnos (9 let)	17 716 901	360 062	2,03

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření VŠB – TUO, Oddělení doplňkové činnosti, vlastní zpracování.

V tabulce č. 2 je proveden výpočet podílu výnosů doplňkové činnosti na celkových výnosech VŠB – TUO, které tvoří veškeré výnosy z hlavní a doplňkové činnosti.

Celkový výnos univerzity činil 17,7 mld. Kč. Výnos z doplňkové činnosti činil ve stejném období 360 mil. Kč, což tvoří 2,03 % podíl z celkového příjmu univerzity za 9 let. Vývoj podílu je od roku 2004 do roku 2009 relativně konstantní. Pohybuje se v průměru na hodnotě 1,38 %. Mezi lety 2010 – 2012 dochází k navýšení podílu v průměru nad 3 %.

Lze konstatovat, že dochází nejen k nárůstu významu výnosů z dop. č. na celkových příjmech univerzity, ale také že nárůst výnosů z doplňkové činnosti je více dynamický nežli nárůst celkových výnosů univerzity ve sledovaném období.

Tab. č. 4.3.3: Výnosy VŠB – TUO dle pracovišť a jejich podíl na celkovém ročním výnose

Rok	Výnosy za fakulty (Kč)	Podíl výnosů fakult na celkovém ročním výnose (%)	Výnosy za ostatní pracoviště (Kč)	Podíl výnosů ostatních pracovišť na celkovém ročním výnose (%)	Celkový roční výnos (Kč)
2004	20 985 000	99,76	50 000	0,24	21 035 000
2005	21 795 000	96,13	877 000	3,87	22 672 000
2006	19 097 000	99,60	76 000	0,40	19 173 000
2007	22 690 000	98,37	377 000	1,63	23 067 000
2008	28 948 000	89,29	3 474 000	10,71	32 422 000
2009	27 135 663	89,58	3 156 684	10,42	30 292 347
2010	49 517 287	76,50	15 210 383	23,50	64 727 670
2011	35 990 018	58,11	25 939 711	41,89	61 929 729
2012	46 376 835	55,04	37 890 188	44,96	84 267 023
Celkový výnos (9 let)	272 534 803	75,79	87 050 966	24,21	359 585 845

Zdroj: Oddělení doplňkové činnosti VŠB - TUO, vlastní zpracování.

V tabulce č. 3 jsou rozděleny výnosy z doplňkové činnosti dle pracovišť VŠB – TUO. Pracoviště se skládají z fakult univerzity a vysoce odborných ostatních pracovišť. (Jedná se např. o CNT, VEC, IT4Innovations, viz příloha č. 3.) Hodnoty celkových ročních výnosů nejsou totožné s hodnotami uvedenými v tabulce č. 1. Důvodem je použití dvou rozdílných materiálů, které ovšem pocházejí z totožného zdroje. Rozdíl činí necelých 500 tis. Kč, kdy je tato částka rozptýlena a není natolik podstatná, aby znehodnotila zpracované výpočty.

Celkový výnos fakult činil 272 534 803 Kč, tj. 75,79 % z celkového výnosu za devět let. Celkový výnos za ostatní pracoviště činil 87 050 966 Kč, tj. 24,21 % z celkového výnosu.

Vyšší dynamiku poptávky lze pozorovat po produktech, které poskytují ostatní pracoviště. Zatímco v prvním sledovaném roce byl podíl výnosu ostatních pracovišť na celkovém ročním výnose pouze 0,24 %, postupem času došlo k nárůstu téměř na 45 % v posledním sledovaném roce.

Pozitivně lze hodnotit nárůst výnosů v čase jak u fakult, tak u ostatních pracovišť. Zjištěné výsledky vypovídají především o podstatném nárůstu významu produkce ostatních pracovišť. Do jisté míry to je ovlivněno změnou struktury ostatních pracovišť v čase, kdy některá nová samostatná výzkumná pracoviště postupně přibyla, případně se osamostatnila ze

stávající struktury. Jak již je uvedeno v úvodu této kapitoly jedná se o vysoce odborná pracoviště se specifickým zaměřením, disponující moderním vybavením poskytující špičkové produkty.

Tab. č. 4.3.4: Rozdělení výnosů VŠB – TUO dle fakult v Kč.

Rok	Rozdělení výnosů dle fakult v Kč							Celkový roční výnos fakult
	EKF	FBI	FAST	FMMI	FEI	FS	HGF	
2004	0	3 000	2 056 000	4 666 000	5 215 000	4 420 000	4 625 000	20 985 000
2005	0	5 000	2 046 000	6 369 000	4 496 000	4 166 000	4 713 000	21 795 000
2006	300 000	689 000	1 165 000	6 330 000	2 533 000	4 790 000	3 290 000	19 097 000
2007	0	807 000	1 329 000	3 900 000	3 312 000	4 267 000	9 075 000	22 690 000
2008	0	1 475 000	2 027 000	5 489 000	5 380 000	6 616 000	7 961 000	28 948 000
2009	942 441	90 034	982 719	3 418 257	5 476 310	9 177 522	7 048 380	27 135 663
2010	760 983	28 000	4 612 678	4 850 899	7 884 066	19 682 642	11 698 019	49 517 287
2011	626 502	29 500	2 701 748	4 198 043	9 416 200	8 144 660	10 873 365	35 990 018
2012	349 364	631 093	3 444 373	4 310 387	3 852 188	9 728 911	24 060 519	46 376 835
Celkový výnos fakult (za 9 let)	2 979 290	3 757 627	20 364 518	43 531 586	47 564 764	70 992 735	83 344 283	272 534 803

Zdroj: Oddělení doplňkové činnosti VŠB – TUO, vlastní zpracování.

Tab. č. 4.3.5: Rozdělení výnosů VŠB – TUO dle fakult (%)

Rok	Rozdělení výnosů dle fakult v %							Celkový roční výnos fakult
	EKF	FBI	FAST	FMMI	FEI	FS	HGF	
2004	0	0,01	9,80	22,23	24,85	21,06	22,04	100
2005	0	0,02	9,39	29,22	20,63	19,11	21,62	100
2006	1,57	3,61	6,10	33,15	13,26	25,08	17,23	100
2007	0	3,56	5,86	17,19	14,60	18,81	40,00	100
2008	0	5,10	7,00	18,96	18,59	22,85	27,50	100
2009	3,47	0,33	3,62	12,60	20,18	33,82	25,97	100
2010	1,54	0,06	9,32	9,80	15,92	39,75	23,62	100
2011	1,74	0,08	7,51	11,66	26,16	22,63	30,21	100
2012	0,75	1,36	7,43	9,29	8,31	20,98	51,88	100
Podíl celkového výnosu fakulty (za 9 let) na celkovém výnosu fakult	1,09	1,38	7,47	15,97	17,45	26,05	30,58	100

Zdroj: Oddělení doplňkové činnosti VŠB - TUO, vlastní zpracování.

Tabulky č. 4 a 5 uvádějí výnosy jednotlivých fakult. Největší měrou se na celkovém výnose (za 9 let) podílí fakulta Hornicko-geologická a Fakulta strojní. Výnos HGF ve sledovaném období činil přes 83 mil. Kč a FS téměř 71 mil. Kč. Souhrnně přispěly k celkovému výnosu více než 56 %. Nejmenší měrou se na celkovém výnose podílí EKF a FBI.

Lze pozorovat nárůst výnosů v čase u pěti ze sedmi fakult (HGF, FS, FAST, EKF, FBI). Nejvýraznější nárůst mezi lety 2004 – 2012 je patrný u HGF, a to o téměř 20 mil. Kč. Nejvýraznější pokles výnosů zaznamenala FEI. U většiny fakult docházelo v průběhu sledovaného období ke skokovým nárůstům, případně poklesům výnosů. Lze se domnívat, že je to způsobeno charakterem investic, které probíhají v cyklech.

Nárůst podílu výnosů na celkovém ročním výnose všech fakult mezi srovnávanými lety 2004 a 2012 je patrný u tří ze sedmi fakult (EKF, FBI, HGF). Avšak výše podílu EKF a FBI je zanedbatelná. Nejvýrazněji se zvětšil podíl u HGF, a to až na 51,88 % v roce 2012. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán u FEI. Z původních téměř 25 % klesl podíl v roce 2012 na 8,31 %. Daný negativní stav FEI může být do jisté míry způsoben strukturou ostatních pracovišť, kdy určitou část produkce poskytovanou FEI převzala specializovaná ostatní pracoviště. Z vývoje předešlých let lze vyvodit, že daný pokles podílu není natolik dramatický, je ovšem stále patrný.

Výnosy VŠB – TUO v Moravskoslezském kraji

V druhé části jsou uvedeny výnosy z doplňkové činnosti, které získala VŠB – TUO od subjektů soukromého a veřejného sektoru sídlících na území MSK. Konkrétně se jedná o celkové výnosy v MSK, jejich podíl na celkových výnosech v ČR a výnosy získané v rámci jednotlivých okresů kraje.

Tab. č. 4.3.6: Výnosy VŠB - TUO v MSK za období 04-12

Rok	Roční výnosy VŠB - TUO v MSK (Kč)
2004	10 700 007
2005	12 579 447
2006	8 703 308
2007	7 971 050
2008	11 796 376
2009	10 535 510
2010	35 023 794
2011	24 438 257
2012	37 205 088
Celkový výnos (9 let)	158 952 837

Zdroj: Oddělení doplňkové činnosti VŠB - TUO, vlastní zpracování.

Výše zobrazená tabulka č. 6 znázorňuje celkové výnosy z dop. činnosti získané od odběratelů v MSK.

Celkový výnos v MSK činil 158 952 837 Kč. Vývoj výnosů lze rozdělit do dvou etap. Mezi lety 2004 – 2009 se pohybuje výnos v průměru okolo 10 mil. Kč. Druhá etapa od roku 2010 je charakteristická nárůstem výnosů, kdy průměrná suma přesahuje 32 mil. Kč.

Na základě výše uvedených výsledků lze konstatovat zvyšující se zájem subjektů sídlících v MSK o smluvní výzkum a VaV služby poskytované univerzitou.

Tab. č. 4.3.7: Podíl výnosů VŠB – TUO v MSK k výnosům v ČR

Rok	Roční výnosy VŠB - TUO v ČR (Kč)	Roční výnosy VŠB - TUO v MSK (Kč)	Podíl výnosů v MSK k výnosům v ČR (%)
2004	21 035 000	10 700 007	50,87
2005	22 728 000	12 579 447	55,35
2006	19 402 000	8 703 308	44,86
2007	23 245 000	7 971 050	34,29
2008	32 435 000	11 796 376	36,37
2009	30 292 347	10 535 510	34,78
2010	64 727 670	35 023 794	54,11
2011	61 929 729	24 438 257	39,46
2012	84 267 023	37 205 088	44,15
Celkový výnos (9 let)	360 061 769	158 952 837	44,15

Zdroj: Oddělení doplňkové činnosti VŠB - TUO, vlastní zpracování.

V tabulce č. 7 je proveden výpočet podílu výnosů získaných v MSK k výnosům získaným v rámci celé ČR.

Sledovaný podíl v průběhu daného období mírně kolísá. I přes narůstající výnosy v MSK i ČR lze konstatovat, že se mírně snižuje podíl výnosů získaných od odběratelů sídlících v MSK. V posledním roce 2012 došlo oproti počátečnímu sledovanému roku 2004 ke snížení podílu výnosů získaných v MSK o více než 6 %.

Na základě zjištěných výsledků lze konstatovat, že ve sledovaném období převažuje zájem o produkty doplňkové činnosti univerzity od odběratelů sídlících mimo území MSK nad odběrateli z kraje. Zjištěné výsledky vypovídají nejen o celkové převaze poptávky mimo krajských zákazníků, ale také o vyšší dynamice této poptávky.

Tab. č. 4.3.8: Rozdělení výnosů VŠB – TUO v MSK do jednotlivých okresů

Rok	Výnosy dle okresů v Kč						Celkový výnos v MSK (za rok)
	Ostrava - město	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Bruntál	
2004	5 477 302	3 741 775	726 464	461 659	166 283	126 524	10 700 007
2005	8 507 455	1 445 264	1 386 496	535 336	317 059	387 837	12 579 447
2006	3 696 731	2 565 791	801 905	1 155 231	382 650	101 000	8 703 308
2007	4 271 885	2 223 299	444 158	616 822	275 886	139 000	7 971 050
2008	7 115 201	2 381 732	909 756	851 026	462 161	76 500	11 796 376
2009	6 065 726	2 079 932	953 895	617 692	501 065	317 200	10 535 510
2010	20 143 565	2 282 705	4 029 068	7 353 766	933 690	281 000	35 023 794
2011	10 966 665	4 201 154	5 674 046	3 183 290	116 651	296 450	24 438 257
2012	20 629 383	3 584 258	8 537 675	2 588 449	1 713 974	151 350	37 205 088
Celkový výnos v okrese (9 let)	86 873 913	24 505 909	23 463 463	17 363 270	4 869 420	1 876 861	158 952 837
Podíl celkového výnosu v okrese na celkovém výnosu v MSK (%)	54,65	15,42	14,76	10,92	3,06	1,18	100

Zdroj: Oddělení doplňkové činnosti VŠB - TUO, vlastní zpracování.

Tabulka č. 8 zobrazuje rozdělení výnosů VŠB – TUO získaných v MSK do jednotlivých okresů kraje. Dále je objasněno, jakou měrou se podílí celkové výnosy jednotlivých okresů na celkovém výnose v MSK za sledované období.

Poptávka subjektů z jednotlivých okresů kraje je značně diferencovaná. Lze rozdělit do tří skupin. Nejvyšší suma výnosů je zaznamenána za okres Ostrava – město ve výši 86 873 913 Kč. V každém sledovaném roce je nejvyšší hodnota poptávky po doplňkové činnosti právě v tomto okrese. Jednoznačně se zde potvrzuje dominantní postavení okresu. Potvrzuje to také celkový podíl výnosu, který činí téměř 55 % veškerých výnosů získaných v kraji, což je více než u zbývajících pěti okresů dohromady. Město Ostrava je městem krajským a zároveň třetím největším městem v ČR. Jako krajské město hraje v regionu zásadní roli a potvrzuje své postavení metropole.

Druhou skupinu tvoří okresy Frýdek - Místek, Karviná a Nový Jičín, jejichž souhrnný podíl tvoří necelých 42 %. Do třetí skupiny spadají okresy Opava a Bruntál, kdy jejich souhrnný podíl činí pouhé 4,24 %.

Zjištěné poznatky

Kapitola byla zaměřena na analyzování výnosů z doplňkové činnosti VŠB – TUO. Pomocí zjištěných výsledků uvedených v předcházejícím textu, je možné vyvodit několik závěrů:

- 1) Rostoucí trend výnosů VŠB – TUO získaných v ČR.

- 2) Rostoucí trend výnosů VŠB – TUO získaných v MSK.
- 3) Zvyšující se podíl výnosů z doplňkové činnosti na celkových příjmech univerzity.
- 4) Větší část produkce mimo kraj svědčí o nadregionálním vlivu univerzity.
- 5) Rostoucí tendence výnosů jak u fakult, tak především u ostatních pracovišť.
- 6) Nejvýznamnější objem produkce v rámci fakult plyne z HGF a FS.
- 7) Dominantní postavení okresu Ostrava – město v MSK.

Celkově lze výše uvedené závěry hodnotit pozitivně. Daří se navazovat stále intenzivnější spolupráci univerzity se soukromým sektorem, kdy je patrná vzrůstající poptávka po doplňkových činnostech poskytovaných VŠB – TUO. Rostoucí trend poptávky je možno pozorovat nejen u subjektů sídlících v MSK, ale také u subjektů z ostatních krajů ČR. Zvýšený zájem o smluvní výzkum a VaV služby sebou přináší rostoucí sumu inkasovaných finančních prostředků, s kterými může univerzita dále nakládat.

Ve vyspělých ekonomikách je spolupráce univerzit se soukromým sektorem v dnešní době samozřejmostí. Univerzitám to přináší benefity především v podobě inkasovaných finančních prostředků, kumulace znalostí a vědomostí. V neposlední řadě je zde také možnost navazování a prohlubování vztahů se soukromými subjekty blízkého či vzdálenějšího okolí.

Na druhé straně jsou podniky nuceny neustále reagovat na měnící se podmínky trhu. Základem úspěchu na současném globálním trhu je vytvořit si schopnosti neustále a hlavně úspěšně inovovat. Daný předpoklad se daří naplňovat především pomocí výzkumu a vývoje navázaného na podnikové výrobky či výrobní procesy, což vede k tvorbě inovací. Inovace pozitivně působí na produktivitu práce a zlepšují konkurenceschopnost podniků. Je zde ovšem třeba připomenout podmínku, a to že jsou dané podniky schopny úspěšně zavádět inovace např. do výrobních procesů atd.

Podniky již nemohou počítat s tradičními výhodami, jako byl dostatek zdrojů a levná pracovní síla. V současnosti je hlavní přidaná hodnota tvořena právě pomocí výzkumu a vývoje. Lze proto očekávat narůstající spolupráci VŠB – TUO se soukromým sektorem i v budoucnu. Jak výrazný vliv to bude mít na regionální ekonomiku a rozvoj regionu je ovšem otázkou.

4.4. Návrhy a doporučení

V této části jsou stanoveny určité návrhy a doporučení pro zvýšení vlivu univerzity na region. V závěru dané části je uvedeno doporučení pro další možnosti zkoumání daného tématu.

Absolventi a studenti VŠB – TUO

Výsledky této části naznačují, že se univerzita potýká s třemi problémy, které je potřeba řešit. Celkově by bylo třeba:

- 1) Zvyšovat zájem o studium – je patrný úbytek studentů i úbytek počtu přihlášek v čase, kdy klesá také množství přijatých uchazečů. Při srovnání s vývojem celkového počtu studentů vysokých škol v České republice lze ovšem pozorovat, že ve sledovaném období celkový počet studentů vysokých škol v ČR narůstal. Nedochází tudíž k obecnému úbytku studentů, ale k jejich realokaci a celkovému nárůstu. Lze konstatovat, že klesá atraktivita VŠB – TUO.
- 2) Snižovat neúspěšnost studentů – zde je patrný nárůst neúspěšných studentů v čase. U neúspěšnosti studentů se jedná zpravidla o ukončení studia na vlastní žádost či nesplnění studijních podmínek. Existuje nespočet důvodů, které mohou způsobit neúspěšnost studentů. Lze uvést několik obecných příkladů, které zapříčiňují neúspěšnost studentů. Jedná se o:
 - a) Nespokojenost se studiem – zde se může jednat o nespokojenost s výběrem oboru, nejasnost představ o náplni oboru, nesplněná očekávání, nízká informovanost na SŠ, absence smyslu a užitečnosti oboru či ztráta zájmu o studium atd.
 - b) Upřednostnění jiné VŠ - v tomto případě se může jednat o situaci, kdy přihláška na VŠB – TUO slouží jako pojistná varianta, kdy student má zájem o studium na jiné univerzitě.
 - c) Neúspěch u zkoušek
 - d) Nepředvídatelné důvody – například zdravotní potíže či špatná finanční situace, nabídka pracovní pozice atd.

Navrhnout univerzální opatření, která by řešila neúspěšnost studentů, jako celek se zdá být značně problematické, či dokonce v současnosti nereálné. Samozřejmě záleží také na strategii VŠ, kdy nábor většího počtu studentů a následná filtrace přes síťové obory (např.

fyzika, matematika atd.) může být v souladu se strategií školy. Je potřeba se věnovat příčinám snižujícího se počtu studentů a narůstajícímu počtu neúspěšnosti. Pomoci by mohl pravidelný průzkum v této oblasti, který by ukázal, z jakého důvodu byli studenti neúspěšní a co je vedlo k zájmu o studium VŠB – TUO.

- 3) Snižovat počet nezaměstnaných absolventů – zde je patrný narůstající počet nezaměstnaných absolventů, a to u všech oborů. Také narůstá počet nezaměstnaných absolventů bakalářů, inženýrů i doktorů. Daný problém úzce souvisí s třetí částí podkapitoly, kdy lze problém řešit právě na základě spolupráce se subjekty soukromého sektoru. Daný problém je ovšem v současnosti také těžce řešitelný. Je pravděpodobné, že nezaměstnanost absolventů v kraji souvisí s jeho špatnou pozicí. Nezaměstnanost v kraji patří mezi nejvyšší v rámci ČR.

Na základě těchto doporučení lze uvést několik námětů pro zlepšení situace.

- 1) Aplikovat samostatný program zaměřený na spolupráci se středními školami. Podporovat spolupráci se středními školami v kraji, ale také se školami v sousedním Olomouckém a Zlínském kraji. Daný program by měl obsahovat tyto cíle:
 - a) Zvýšit zájem žáků o studium a vědu.
 - b) Podporovat vzájemných vztah pedagogů a studentů SŠ a VŠ.
 - c) Podporovat talentované žáky.
- 2) Zavést dlouhodobou marketingovou kampaň.
- 3) Poradenství pro uchazeče o studium.
- 4) Snadnější přestup mezi obory a s tím související poradenství.
- 5) Diverzifikace programů (či oborů) - např. internetových obchod na EKF.
- 6) Vratná finanční spoluúčast studentů na studiu.

Výzkum, experimentální vývoj a inovace financované ze státního rozpočtu

Celkově byl zaznamenán nárůst počtu výsledků VaVaI fakult univerzity v čase. Narůstal počet publikačních výsledků i výsledků aplikovaného výzkumu. Navrhnout nějaká doporučení či návrhy pro tuto oblast, shledává autor za velice složité. Zde lze akorát konstatovat, že nárůst počtu výsledků v čase je možno hodnotit pozitivně.

Celkově byl evidován nárůst finančních prostředků poskytovaných institucemi veřejné správy na podporu VaVaI univerzity v čase. Nárůst finančních prostředků byl patrný zejména v kategorii ostatních pracovišť, kdy výše poskytnutých prostředků od roku 2012 byla vyšší

než výše finančních prostředků poskytnutých na VaVaI jednotlivých fakult. Vzhledem k výraznému navyšování významu kategorie ostatních pracovišť jak v oblasti VaVaI financovaného institucemi veřejné správy, tak v oblasti smluvního výzkumu by bylo vhodné situaci blíže analyzovat.

Žádoucí se také zdá navyšovat množství finančních prostředků na VaVaI poskytovaných fakultám, kdy byl evidován výrazný úbytek získaných prostředků v roce 2013. Lze předpokládat, že na fakultách převládá především základní výzkum, který je zásadní pro nové radikální objevy umožňující nabourávat dosavadní zavedená paradigma.

Spolupráce se subjekty soukromého sektoru v oblasti smluvního výzkumu

- 1) Nadále podporovat zvyšování podílu smluvního výzkumu na činnostech univerzity – zde se jedná zejména o zvyšování podílu na celkových příjmech univerzity, kdy se dá očekávat snižující se množství finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu na činnosti univerzity. Univerzita by měla být schopna větší soběstačnosti.
- 2) Získat investovat zpět do zkvalitňování infrastruktury zajišťující smluvní výzkum a vývoj – zvyšovat kvalitu infrastruktury a podporovat její rozvoj. Zejména se soustředit na konzultační činnost, kdy první kontakt se zákazníkem a udržování vztahů hraje zásadní roli. Vzhledem k tomu, že v této části působí univerzita jako podnik, tak by měla aktivně nabízet své služby. Za zvážení by stála, například nějaká forma zastoupení univerzity v průmyslových zónách ať již v kraji, či mimo kraj. Vzhledem k technickému zaměření univerzity se to jeví jako zajímavá možnost k potencionální spolupráci s firmami.
- 3) Zainteresovat další podniky v kraji – kdy v současnosti plyne univerzitě více prostředků od mimo krajských podniků, nežli od podniků krajských. V této oblasti je potřeba zvýšit vliv na celý region, čímž by mohlo dojít k celkovému rozvoji regionu.
- 4) V rámci kraje navyšovat spolupráci s podniky mimo okres Ostrava – město – v současnosti zaujímají podniky z okresu Ostrava – město dominantní postavení.

Vzhledem k tomu, že narůstá zájem o smluvní výzkum v rámci univerzity a zároveň dochází k nárůstu podílu finančních prostředků inkasovaných ze smluvního výzkumu na celkových příjmech univerzity, by stálo za zvážení zpracovat samostatný strategický dokument VŠB – TUO zabývající se rozvojem smluvního výzkumu pro následující roky. Mezi jeho hlavní body by bylo možno zařadit výše navržené úvahy, které se dají shrnout do čtyř bodů:

- 1) Větší soběstačnost.
- 2) Zkvalitnění infrastruktury.
- 3) Navýšení spolupráce s krajskými podniky a podpora spolupráce různých forem.
- 4) Zvyšovat spolupráci s podniky mimo okres Ostrava – město.

Samozřejmostí je také motivovat zaměstnance univerzity, kteří celý proces zajišťují. Zásadní je podporovat vztah mezi pracovníky univerzity a podniky, kdy je důležité zajistit rovnost partnerů. Při dobrých vztazích je možno předpokládat, že jedna forma spolupráce může vést k formám dalším (například zajištění stáží pro studenty atd.).

Pro další rozvoj univerzity a navyšování jejího vlivu v regionu je podstatné zajistit dostatek finančních prostředků, bez kterých si lze další rozvoj jen stěží představit. Vzhledem k novému programovacímu období EU na roky 2014 – 2020 je třeba využívat možnosti financování z operačního programu s názvem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Daný program se věnuje zvýšení kvality vzdělání a lidských zdrojů pro potřeby znalostní ekonomiky, zvýšení produkce kvalitních výsledků ve výzkumné sféře, a zlepšení prostředí podporujícího přenos těchto výsledků do praxe. Program je členěn do 5 prioritních os. Zejména první 3 prioritní osy odrážejí výše zpracovanou problematiku. Navázání na tyto prioritní osy by mohlo napomoci k řešení problémů, se kterými se univerzita v současnosti potýká, k rozvoji VŠB – TUO a navýšení jejího vlivu v regionu.

Pro další možné výzkumné záměry by bylo vhodné zaměřit se především na kvalitu vlivu VŠB – TUO na region. Vzhledem k narůstajícímu významu aplikovaného výzkumu (v množství získaných finančních prostředků, v množství vytvořených výsledků VaVaI atd.) univerzity, a s tím souvisejícím nárůstem významu vysoce odborně zaměřených ostatních pracovišť, by bylo vhodné zaměřit se dále na tuto problematiku. Samozřejmě by bylo vhodné, také kvantifikovat vliv na region univerzit jiných, se kterými by se dalo provést vzájemné porovnání.

5. Závěr

Význam regionů narůstá. Zejména v posledních letech, kdy jsou patrné tendence decentralizace státní moci. S rostoucími pravomocemi regionů ovšem narůstá také zodpovědnost. Každý region, by v současnosti měl vyvíjet aktivity k zajištění rozvoje svého území.

V druhé kapitole je uvedena teoretická opora diplomové práce. Jsou zde vymezeny základní pojmy k oblasti regionálního rozvoje. Do popředí je dáвана regionální politika, respektive přístupy k ní. V současnosti bývá stále více prosazován endogenní přístup k regionální politice (rozvoji regionů). Na endogenním přístupu jsou založeny také regionální teorie vycházející z institucionální ekonomie. Jednou z nich je teorie učících se regionů, která vyzdvihuje význam učení se. Vyzdvihuje význam vědomostí, dovedností a inovací, které by měly být základními prvky zajišťující konkurenceschopnost regionu a měly by tudíž zajistit regionální rozvoj.

Významná úloha v teorii učících se regionů je přiřazována univerzitám, které mají schopnost přispívat k rozvoji regionů a působí jako významný endogenní faktor. Univerzitám resp. univerzitě je věnována třetí kapitola. Autor práce se zaměřuje na Vysokou školu báňskou – Technickou univerzitu Ostrava. Univerzita zastává významnou pozici v Moravskoslezském kraji (regionu), jako instituce zajišťující nejvyšší vzdělání ve vzdělávací soustavě České republiky. Pozornost je zde zaměřena na tři úlohy univerzity. Jednak na úlohy základní, historicky dané, jako je poskytování vzdělávání a aktivity v oblasti výzkumu a vývoje a úlohu třetí, relativně novou, a tou je spolupráce s praxí.

V aplikační části diplomové práce (čtvrtá kapitola) jsou zkoumány tři oblasti, kterými Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava působí na své okolí (region). Jedná se o studenty a absolventy univerzity, dále o výzkum, experimentální vývoj a inovace financované ze státního rozpočtu a v poslední oblasti byly analyzovány výnosy z doplňkové činnosti VŠB – TUO (viz 4. 1. – 4. 3.). V každé ze zkoumaných oblastí byla provedena určitá kvantifikace. Cílem práce bylo kvantifikovat vliv VŠB – TUO na region. Cíle práce bylo dosaženo prostřednictvím analyzování údajů tří oblastí, kterými univerzita působí na region. V práci byly stanoveny také jisté návrhy či doporučení pro zlepšení současného stavu a také doporučení pro další zkoumání daného tématu.

Ze zjištěných výsledků lze konstatovat následující. Klesá počet zájemců o studium na VŠB – TUO v čase, klesá počet studentů univerzity a zároveň narůstá počet neúspěšných studentů a počet absolventů. Narůstá počet nezaměstnaných absolventů univerzity v MSK, bakalářů, magistrů i doktorů. K nárůstu nezaměstnaných absolventů dochází ve všech okresech MSK. Roste suma inkasovaných finančních prostředků poskytovaných institucemi veřejné zprávy na VaVaI univerzity v čase. Finanční prostředky poskytnuté na VaVaI fakult ovšem narůstaly v čase pouze mírně. Patrný je zejména nárůst finančních prostředků poskytnutých na VaVaI vytvářený v rámci ostatních pracovišť (CNT, VEC, IT4Innovations, atd.). Narůstá počet výsledků VaVaI fakult univerzity. Roste počet publikačních výsledků a výrazný nárůst je evidován v počtu výsledků aplikovaného výzkumu. Zvyšuje se suma výnosů získaná z doplňkové činnosti (smluvní výzkum atd.) univerzity. Zároveň se zvyšuje podíl výnosů z doplňkové činnosti na celkových výnosech univerzity. Celkově roste poptávka po doplňkové činnosti VŠB – TUO v čase. Zde je patrný nárůst poptávky zejména po doplňkové činnosti, kterou poskytují vysoce specializovaná ostatní pracoviště. Nicméně roste i poptávka po doplňkové činnosti fakult. Narůstá poptávka po doplňkové činnosti od subjektů sídlících v MSK i mimo krajských subjektů. Celkově převažuje poptávka po doplňkové činnosti od mimo krajských subjektů.

I přes nesporný vliv Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava na region si autor práce myslí, že by tento vliv mohl být vyšší, a že univerzita by mohla hrát větší roli jako významný aktér napomáhající rozvoji regionu.

Seznam použité literatury

a) Odborná kniha (monografie, vysokoškolská učebnice, apod.)

1. **BUČEK, Milan, Š. REHÁK a J. TVRDOŇ.** *Regionálna ekonómia a politika*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2010. 269 s. ISBN 978-80-8078-362-4.
2. **BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ.** *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5.
3. **JEŽEK, Jiří.** *Prostorová a regionální ekonomika*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství ZČU, 1998. ISBN 80-708-2483-2.
4. **KERN, J., J. MALINOVSKÝ a J. SUCHÁČEK a kol.** *Learning regions in theory and practice*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 227 s. ISBN 978-802-4814-643.
5. **KOŠTURIÁK, Ján.** *Inovace: vaše konkurenční výhoda!*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, viii, 164 s. ISBN 978-80-251-1929-7.
6. **KUTSCHERAUER, Alois.** *Regionální disparity: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU, 2010, xiv, 250 s. ISBN 978-80-248-2335-5.
7. **MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN.** *Regionální a municipální ekonomie: disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2011, 199 s. ISBN 978-80-245-1836-7.
8. **MAIER, Gunther a Franz TÖDTLING.** *Regionálna a urbanistická ekonomika*. 1. vyd. Bratislava: Elita, 1998. ISBN 80-804-4049-2.
9. **MALINOVSKÝ Jan, Jan SUCHÁČEK.** *Velký Anglicko-Český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské Unie*. Ostrava: VŠB-TUO, 2006. ISBN 80-248-1117-0.

10. MLČOCH, Lubomír. *Institucionální ekonomie*. Vyd. 2. Praha: Univerzita Karlova, 2005, 189 s. ISBN 80-246-1029-9.

11. RUČINSKÁ, Silvia a kol. *Úloha univerzít v regionálnom rozvoji*. Recenzovaný zborník z vedeckej konferencie: 30. 11. 2009. Košice: Fakulta verejnej správy univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, 2009, 254 s. ISBN 978-80-7097-791-0. [online] [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://uniregio.fvs.upjs.sk/zbornik.html>

12. SKOKAN, Karel. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. Vyd. 1. Ostrava: Repronis, 2004. ISBN 80-732-9059-6.

13. SLANÝ, Antonín. *Konkurenceschopnost, růstová výkonnost a stabilita české ekonomiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 181 s. ISBN 978-802-1056-565.

14. WOKOUN, René. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Vyd. 1. Praha, 2007, 244 s. ISBN 978-802-4513-010.

15. WOKOUN, René a Jan MALINOVSKÝ a kol. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-807-2016-990.

16. WOKOUN, René, Pavel MATES, Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

b) Článek v odborném časopise (periodiku) nebo ve sborníku z konference

1. KERN, Jiří. Učí se regiony – vliv univerzit. In: *Území, znalosti a rozvoj na počátku 21. století: sborník příspěvků odborné sekce z konference Zvyšování konkurenceschopnosti, aneb, Nové výzvy pro rozvoj regionů, států a mezinárodních trhů.*: 4. - 6. září 2007. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2007, s. 53 – 61. ISBN 978-80-248-1554-1.

c) Elektronické dokumenty a ostatní

1. **Česko.** Zákon č. 248 ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000 [online] [2014-03-19] Dostupný z [www: http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49565&nr=248~2F2000&rpp=15#local-content](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49565&nr=248~2F2000&rpp=15#local-content)
2. **Česko.** Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998 §1 [online] [2014-03-19] Dostupný z [www: http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=111~2F1998&part=&name=&rpp=15#seznam](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=111~2F1998&part=&name=&rpp=15#seznam)
3. **Ministerstvo financí ČR.** *Administrativní registr ekonomických subjektů*. [online] [cit. 2014-03-18]. Dostupné z [www: http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz](http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz)
4. **Ministerstvo práce a sociálních věcí.** *Integrovaný portál - Zaměstnanost*. [online] [cit. 2014-03-18]. Dostupné z [www: http://portal.mpsv.cz/sz/stat](http://portal.mpsv.cz/sz/stat)
5. **Subjekty VaVaI.** *Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*. [online] [cit. 2014-03-18]. Dostupné z [www: https://www.isvav.cz/findOrganizationByFilter.do?orgName=Vysok%C3%A1+%C5%A1kola+b%C3%A1%C5%88sk%C3%A1+-+Technick%C3%A1+univerzita+Ostrava&kodSubjektu=&kategorieSubjektu=&orgICO=&nazevOrgJednotky=&kodOrgJednotky=&kodZeme=&vyzOrg=1&vyzOrgRok=2014&vyzOrgPoskyt=any&bezPodrizenych=0&sortField=parnidk&sortType=0](https://www.isvav.cz/findOrganizationByFilter.do?orgName=Vysok%C3%A1+%C5%A1kola+b%C3%A1%C5%88sk%C3%A1+-+Technick%C3%A1+univerzita+Ostrava&kodSubjektu=&kategorieSubjektu=&orgICO=&nazevOrgJednotky=&kodOrgJednotky=&kodZeme=&vyzOrg=1&vyzOrgRok=2014&vyzOrgPoskyt=any&bezPodrizenych=0&sortField=parnidk&sortType=0)
6. **Vysoká škola báňská.** *Historie, současnost, vize*. [online] [cit. 2014-04-18]. Dostupné z [www: http://www.vsb.cz/cs/univerzita/historie-osobnosti/](http://www.vsb.cz/cs/univerzita/historie-osobnosti/)
7. **Vysoká škola báňská.** *Organizační struktura*. [online] [cit. 2014-04-18]. Dostupné z [www: http://www.vsb.cz/cs/univerzita/organizacni-struktura/](http://www.vsb.cz/cs/univerzita/organizacni-struktura/)

8. Vysoká škola báňská. *Výroční zprávy a záměry.* [online] [cit. 2014-04-18]. Dostupné z www: <http://innet2.vsb.cz/cs/uni/uredni-deska/vyrocnizpravy-a-zamery/>

9. Výsledky VaVaI. *Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.* [online] [cit. 2014-04-16]. Dostupné z www: <https://www.isvav.cz/prepareResultForm.do>

10. Česká republika. Směrnice O doplňkové činnosti. In: *TUO_SME_99_012, verze: D.* Ostrava: VŠB - TUO, 2013.

Seznam zkratek

AVČR	Akademie věd České republiky
Bc.	Bakalář
CNT	Centrum nanotechnologií
ČBÚ	Český báňský úřad
ČR	Česká republika
DČ	Doplňková činnost
EKF	Ekonomická fakulta
EU	Evropská unie
FAST	Fakulta stavební
FBI	Fakulta bezpečnostního inženýrství
FEI	Fakulta elektrotechniky a informatiky
FMMI	Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství
FS	Fakulta strojní
GAČR	Grantová agentura České republiky
HGF	Hornicko-geologická fakulta
Ing.	Inženýr
IS VaVaI	Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
JMK	Jihomoravský kraj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSK	Moravskoslezský kraj
OLK	Olomoucký kraj

PhD.	Philosophiæ doctor
Prof.	Profesor
resp.	respektive
SŠ	Střední škola
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
TAČR	Technologická agentura České republiky
tzv.	takzvaně
ÚP	Úřad práce
VaVaI	Výzkum, experimentální vývoj a inovace
VEC	Výzkumné energetické centrum
VŠ	Vysoká škola
VŠB – TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
ZLK	Zlínský kraj

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Seznam příloh

Příloha č. 1: Organizační struktura VŠB – TUO

Příloha č. 2: Seznam institucí veřejné správy poskytující podporu na VaVaI univerzity

Příloha č. 3: Seznam ostatních pracovišť VŠB – TUO

Příloha č. 4: Seznam druhů výsledků VaVaI

Příloha č. 5: Klasifikace produkce (CZ – CPA) – vymezené doplňkové činnosti VŠB – TUO.

Příloha č. 6: Samostatný sešit - Nezaměstnaní absolventi VŠB - TUO

Příloha č. 7: Samostatný sešit - Zájemci o studium, studenti a absolventi VŠB - TUO

Příloha č. 8: Samostatný sešit - Financování VaVaI ze státního rozpočtu a výsledky VaVaI univerzity

Příloha č. 9: Samostatný sešit - Výnosy z doplňkové činnosti VŠB – TUO